

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM VE TASARIM ANASANAT DALI
İLETİŞİM SANATLARI VE TASARIM SANAT DALI

GİRESUN'DAN İSTANBUL'A BİR GÖÇ HİKÂYESİ
(Yüksek Lisans Tez Raporu-Belgesel Fotoğraf Kitabı)

Hazırlayan:
Cihan ÇETİNKAYA

İSTANBUL, 2016

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM VE TASARIM ANASANAT DALI
İLETİŞİM SANATLARI VE TASARIM SANAT DALI

GİRESUN'DAN İSTANBUL'A BİR GÖÇ HİKÂYESİ
(Yüksek Lisans Tez Raporu-Belgesel Fotoğraf Kitabı)

Hazırlayan:
Cihan ÇETİNKAYA

Öğrenci No:
120784030

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Çeyiz MAKAL FAIRCLOUGH

İSTANBUL, 2016

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Giresun’dan İstanbul’a Bir Göç Hikâyesi**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

10.09.2016

Cihan ÇETİNKAYA

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

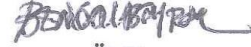
.../.../.....

Enstitümüz *İletişim Ve Tasarım* Anabilim Dalı *İletişim Sanatları Ve Tasarım* Programı Yüksek Lisans Öğrencilerinden 120784030 Numaralı *Cihan ÇETİNKAYA'nın* "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği*"nin İlgili Maddesine Göre Hazırlayarak, Enstitümüze Teslim Ettiği "*Giresun'dan İstanbul'a Bir Göç Hikayesi*" Konulu Tezini, Yönetim Kurulumuzun 20.09.2016 Tarih ve 2016/36 Sayılı Toplantısında Seçilen Ve Taksim Yerleşkesinde Toplanan Biz Jüri Üyeleri Huzurunda, İlgili Yönetmeliğin (C) *Bendi Gereğince* (.....) Dakika Süre İle Aday Tarafından Savunulmuş Ve Sonuçta Adayın Tezi Hakkında ~~*Oyçokluğu/Oybirliği*~~ İle ~~*Kabul/Red Veya Düzeltme*~~ Kararı Verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Çeyiz M. FAIRCLOUGH
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Doç. Bengisu BAYRAK
(Nişantaşı Üniversitesi)

ÜYE
Prof. Dr. Oğuz MAKAL
(Beykent Üniversitesi)

Adı Soyadı : Cihan ÇETİNKAYA
Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Çeyiz MAKAL FAIRCLOUGH
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans / 2016
Alanı : İletişim ve Tasarım
Anahtar Kelimeler : Göç, Mübadele, Belgesel Fotoğrafçılık, Giresun, İstanbul.

ÖZ

GİRESUN'DAN İSTANBUL'A BİR GÖÇ HİKÂYESİ

Bu tezin amacı, toplumsal belgeci fotoğrafçılık yöntemi ile Selanik'ten Giresun'a, Giresun'dan İstanbul'a göç eden Çetinkaya Ailesi'nin arkalarında bıraktıkları coğrafya ile olan aidiyetlerini, kültürlerini görsel ve belgesel fotoğraf kitabında yer aldığı gibi yazılı açıklamalarıyla ele almaktır. Örnek ailenin; Şebinkarahisar ilçesi ve ilçe halkının kendine özgü kültürel yaşamı, göç ettikleri yerlerde birbirleriyle kurdukları sosyal ilişkiler ve yabancı bir ortama göçten kaynaklanan uyum sorunuyla nasıl başa çıktıkları görsel olarak saptanmış, Toplukonak köyü, Hasköy ve Okmeydanı Düğün Salonu'nda yapılan çekimlere yer verilmiştir.

Name and Surname : Cihan ÇETİNKAYA
Supervisor : Asst. Prof. Dr. Çeyiz MAKAL FAIRCLOUGH
Degree and Date : Master, 2016
Major : Communication and Design
Keywords : Migration, Exchange, Documentary Photography, Giresun,
Istanbul.

ABSTRACT

A STORY OF MIGRATION FROM GİRESUN TO İSTANBUL

The purpose of this thesis is to examine the migration of Cetinkaya family, who is descended from Karaman Turks, from Thesaloniki to Giresun and then from Giresun to Istanbul and their cultures and their sense of belonging which they left behind in their geography through a social documentary photography method both in visual and written narration. In this scope, the thesis discusses the distinct cultural life of the people of Sebinkarahisar town, a specific family, the social networks that they established in the places where they have migrated, how they cope up with the adaptation problem due to migration to foreign environments and accordingly a documentary photo album has been prepared in which the people of Toplukonak village, Haskoy and the wedding ceremony in Okmeydanı Wedding Saloon are photographed.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ

ABSTRACT

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....iii

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇ OLGUSU

- 1.1. Göç Kavramı 4
- 1.2. Türkiye’deki İç ve Dış Göçler..... 6
- 1.3. Mübadele..... 10
- 1.4. Göç ve Kültürel İletişim..... 11

İKİNCİ BÖLÜM

BELGESEL FOTOĞRAFÇILIK

- 2.1. Tanım 13
- 2.2. Toplumsal Belgesel Fotoğrafçılık 15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞEBİNKARAHİSAR İLÇESİ

- 3.1. Tarihi 16
- 3.2. Coğrafi ve Ekonomik Özellikleri 18
- 3.3. Demografik Yapısı 20
- 3.4. Sosyo-Kültürel Yapısı 21
- 3.5. Toplukonak Köyü 23

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÖRNEK AİLE

- 4.1. Çetinkaya Ailesi 24

SONUÇ	31
KAYNAKÇA	33
EKLER	35
EK-1: RÖPORTAJLAR	35
1- ALİM AVCI	35
2-ALİ RIZA ÇETİNKAYA.....	54
3-SALİDİN ÇETİNKAYA.....	59
EK-2: BELGESEL FOTOĞRAF KİTABI	62
ÖZGEÇMİŞ	63

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Fotoğraf 1. Alim Avcı	35
Fotoğraf 2. Ali Rıza Çetinkaya.....	54
Fotoğraf 3. Salidin Çetinkaya.....	59

GİRİŞ

Nüfusun bir yerden başka bir yere hareketi göç olarak tanımlanmaktadır. Bu olgu; bireysel, çevresel, sosyo-ekonomik, siyasal ve kültürel yönleriyle oldukça karmaşık olup toplum, birey ve tüm kurumlar üzerinde olumlu ve olumsuz etkiler meydana getirebilmektedir. Ülkemiz de bulunduğu konum itibariyle tarih boyunca sıklıkla ve çok sayıda göç olayına sahne olmuştur. Nitekim bu tezin esas konusunu oluşturan Çetinkaya Ailesi'nin de kökleri Orta Asya'dan Anadolu'ya göçmüş bir Türk/Oğuz boyuna yani Kayılara dayanır. Aile, karaman da yaklaşık 400 yıl Yörük kültürüyle yaşamıştır. Röportajlardan alınan bilgilere göre kendi kökenlerinin Türkmen Yörükleri olduğu anlaşılmıştır. Yörük kelimesi, yürüyen, göçen, göçebe veya yarı-göçebe olarak yaşayan insan anlamına gelir. Etnik bir ifade olmaktan öte kültürel bir tanımlamadır. Yörük sözü Anadolu'da yaylak-kışlak hayatı yaşayan Türkmen aşiretleri için de kullanılır. Yörük'ün hayatı hayvanına bağlıdır ve sahip olduğu temel ekonomik güç de koyun keçi gibi hayvanlardır. Yörük bağımsızlığına düşkündür. Geniş bozkırlar, dağlar, yaylalar, otlu vadiler onun yaşama alanlarıdır. Kentler, toprağa bağlılık ona uygun gelmez. Bunun için de uzun yıllar yerleşik hayata geçmek istememiştir. Osmanlı Devleti Yörükleri, kontrol altına almak ve vergi toplayabilmek adına yerleşik hayata geçmeye zorlamış ise de bunun için direniş hatta savaşlarla karşılaşmıştır. Dağlara, vadilere, su kaynaklarına, kendi bireysel ve toplumsal özgürlük ve özerkliğine sahip olan bu insanları toprağa bağlamak ve köylüleştirmek oldukça mücadeleli bir dönemin geçirilmesine sebep olmuştur. Yörük'ün yaşayış biçimi pek çok yer yurt ve insan topluluğu ile karşılaşmasına neden olarak kültürünü zenginleştirmiştir.

Çetinkaya Ailesi de Osmanlı Devletinin bir imparatorluğa dönüşme sürecinde Fatih Sultan Mehmet tarafından, hem askeri savaşçı ailelerin yöreden uzaklaştırılıp direnme gücünün kırılması, hem de yeni ele geçirilen Avrupa'daki toprakların Türkleştirilmesi adına Selanik Vilayetinin Makedonya bölgesindeki Kayalar Kazasının, Koçana köyüne yerleştirilir. Çetinkaya Ailesi'nin Selanik'e gönderildiği tarihlerde, Fatih Sultan Mehmet de daha doğuya yönelerek 1473 yılında Akkoyunlu

hükümdarı Uzun Hasan'ı Otlukbeli savaşında yenerek Şebinkarahisar'ı Osmanlı topraklarına katmıştır.

Çetinkaya Ailesi'nin kaderi yine bir 400 yıl sonra Osmanlı Devleti'nin parçalanıp yeni Türk Devleti'nin kurulması ve mübadele olayıyla değişecektir. Çalışmanın birinci bölümünde ayrıntılı olarak değinilen mübadele olayıyla Çetinkaya Ailesi için zorunlu ve zorlu bir yolculuk süreci başlar. Bu yolculuk Karadeniz Bölgesinin, Giresun ilinin, Şebinkarahisar ilçesinin Toplukonak köyünde son bulur. Bundan sonra aile için bu yabancı topraklara yeniden zorlu bir uyum süreci başlar. Ailedeki kişi başına on dönümlük bir arazi, bir büyük baş hayvan ve mübadil Rumların bıraktıkları evlerden verilir. Zorlu iklim ve geçim şartlarına rağmen aile yaşam mücadelesini bırakmaz ve başarılı bir uyum sürecinden sonra ileriki zamanlarda yörede sözü geçen bir konuma bile gelir. Bu tarihlerde yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti devleti de bir yatırım ve sanayi hamlesine girişmiş fabrikalar açılmış yeni kentler ortaya çıkmıştır. Kırsal kesimlere ise yeterli tarımsal destek verilememiştir. İlçe depremler ve yangınlar sonucu güç kaybedince artık eğitim, ulaşım, sağlık hizmetlerinde yetersizlikler meydana gelmiştir. Nüfus artışı sonucu topraklarının da bölünmesiyle geçim gibi en temel ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelen Çetinkaya Ailesi bu sefer de büyük şehirlere göç etmek zorunda kalmıştır. Köy hayatıyla ilgili görsel sunum tez fotoğraf kitabında bulunmaktadır. Şebinkarahisarlıların birlik beraberlik ve dayanışma kültürü köy ve kent arasında sıkı iletişim ağları kuran organizasyon ve dernekleri sayesinde şehir hayatına uyum süreci çok sancılı geçmez. Çalışmanın üçüncü bölümünde bu konu ayrıntılarıyla incelenmiştir.

Bu tezde bir Karaman Türkü Ailesi'nin Selanik'ten mübadele sonrası Şebinkarahisar'a ve akabinde oradan İstanbul'a göç etmesi süreci, nasıl ve hangi şartlarda göç ettikleri, göç ettikleri yere nasıl uyum sağladıkları ve öz kültürlerini nasıl korudukları belgesel fotoğraflarla görsel ve yazılı açıklamalarla anlatılmıştır. Bu incelemede toplumsal belgesel fotoğrafçılık yöntemi kullanılmıştır ayrıca, tarihsel gelişimi göstermesi açısından göç üzerine yazılan eserler, akademik makaleler, kitaplar ve köy derneklerinin kültürel yayınları kaynak olarak alınmıştır.

Oğuzhan Burak'ın "Fotoğraf ve İletişim" başlığı taşıyan tezinde bahsettiği gibi "Toplumsal Belgeci Fotoğraf yöntemi, öncelikle kimin için ve neden fotoğraf çekileceğinin belirlenmesi gerektiğini savunur. Fotoğrafa belli bir işlev yükler ve belirli bir toplumsal soruna değinir. Önemli olan toplumsal bir etki yaratıp çok sayıda kişiye hitap etmesidir" nitekim bu tezde basılı bir kitap içermektedir. Belgesel fotoğraf yöntemine uygun olarak fotoğrafçı çekim esnasında orada bulunmuş ve tanıklık etmiştir. Böylece sanatsal ve estetik dikkatin yanı sıra, gerçekliğin basit, doğal ve sade bir kaydı yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇ OLGUSU

1.1. Göç Kavramı

Göç, insanlık tarihi boyunca var olan bir olgudur.¹ Öyle ki, ilkçağlarda kavimler göçü gibi olaylar yeni bir çağ başlatacak kadar etkili olmuştur. Nüfusun bir yerden başka bir yere hareketi göç olarak tanımlanmakla birlikte gerçekte basit bir coğrafi mekân değiştirmeden öte sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi boyutlarıyla toplum yapısını değiştiren nüfus hareketleridir.² Ülke içi ve ülkeler arası nüfusun coğrafi bir yer değiştirme hareketi olan göçler; çevresel, ekonomik, sosyal, kültürel siyasi nedenlerle ortaya çıkabilir.³ Özer Ozankaya'nın Toplum Bilim Terimleri Sözlüğüne göre dış göç bir ülkedeki bazı bireylerin ya da kümelerin başka ülkelere göç etmesi olarak tanımlanır. İç göç ise insanların ya da grupların ülkenin bir bölgesinden bir başka bölgesine göç etmesidir. Bu olgu; bireysel, çevresel, sosyo-ekonomik, siyasi ve kültürel yönleriyle oldukça karmaşık olup toplum, birey ve tüm kurumlar üzerinde olumlu ve olumsuz etkiler meydana getirmektedir.

Resmi olarak iç göç yurt içinde beş ve daha yukarı yaşlardaki nüfusun, iki nüfus sayımı arasındaki dönemde ikametgâhın farklı olması durumunda gerçekleşen göçlerdir. İkametgâhı bilinmeyenler, mevsimlik göçler, ikametgâh değişikliği yurtdışı olanlar ve sayımlar arasında birden fazla ikamet değişikliği yapanlar iç göç kapsamında değildir. Bir ilin idari sınırları içinden diğer bir ilin idari sınırına olan göç iller arası göç, bir ilin idari sınırları içindeki il merkezi, ilçe merkezi, bucak ve köyler arasındaki göçler de il içi göç olarak tanımlanır. Şehirden şehre, şehirden köye, köyden şehre, köyden köye olan göçler “yerleşim yerleri arasındaki göçtür.” Zorunlu göç ise insanların yaşadıkları yerleri, genelde bölgedeki siyasi gerginlik ve

¹ Serdar Sağlam, *Türkiye’de İç Göç Olgusu ve Kentleşme*, s.33: dergi : *Türkiyat Araştırmaları* sayı. 5, güz 2006.

² Serdar Sağlam, *Türkiye’de İç Göç Olgusu ve Kentleşme*, s.34: dergi : *Türkiyat Araştırmaları* sayı. 5, güz 2006.

³ Özer, *Kentleşme Kentleşme ve Kentsel Değişme*, Ekin Kitabevi, (Bursa: 2004, Ekin Kitabevi), 11 (Akt. Serdar Sağlam, *Türkiye’de İç Göç Olgusu ve Kentleşme*, s.34: dergi *Türkiyat Araştırmaları* sayı.5, güz 2006).

çatışma ya da doğal afetler sonucunda terk etmek zorunda kalarak yeni yerlere göç etmelerini ifade eder.⁴

Göç olgusunun sebeplerini açıklamak için Ravenstein ve Everett-Lee gibi takipçileri tarafından itici ve çekici güçler yaklaşımı öne sürülmektedir. Everett-Lee'nin 1966 tarihli "A Theory of Migration" adlı makalesinde ortaya koyduğu itme-çekme teorisine göre göçün oluşmasında dört temel etmen vardır bunlar; yaşanılan yerle ilgili etmenler, gidilmesi düşünülen yerle ilgili etmenler, engeller ve bireysel etmenlerdir. Teoriye göre yaşanan yerin itici gidilecek yerin ise çekici unsurları bulunmaktadır. Bireysel koşulların etkisiyle bu unsurlar arasında seçim yapılması göç kararında etkili olmaktadır.⁵

İlişkiler ağı teorisi ise göç olaylarının, sadece bir nedensellik ilişkisi içinde değerlendirilemeyeceğini çünkü göçmenlerin yakınlarıyla ilişkilerinin ve iletişim ağının devam etmesinden dolayı göçü özendirdiğini ileri sürmektedir. Bu ilişkiler ağı yer değiştirmeden kaynaklanan maliyet ve riskleri azalttıkları için göçü özendirir.⁶

İç göç veya dış göç olgusu sonuçları itibariyle üç boyutlu bir sosyal olgu olarak nitelendirilebilir. Öncelikle bu olayı yaşayan bireyin ya da bir sosyal grubun doğduğu topraklardan ayrılıp başka bir yere göç etmesi kendi içinde psikolojik sorunlara yol açabilir; zira doğup büyüdüğü yerde alıştığı çevresiyle ve arkadaşlarıyla yıllar boyunca kurduğu ilişkileri bir anda bitirmek zorunda kalacaktır. Bunun üstüne de gittiği yerde hayatına en baştan başlayıp yakın dostluklar kurması, yabancı bir ortamın kültürüne uyum sağlaması gerekecektir. Başka bir ülkeye göç etmek ve oraya uyum sağlamak ise çok daha zorlu bir süreçtir. Nitekim istatistiklere göre dünya nüfusunun sadece %3'ü doğduğu ülkeden başka bir ülkede

---

⁴ T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, *Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyon Raporu* (2009 Kentleşme Şurası), 8.

⁵ Zeynep Aksoy, *Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim*, S.295 (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Cilt: 5 Sayı 20, kış 2012)

⁶ Zeynep Aksoy, *Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim*, S.296 (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Cilt: 5 Sayı 20, kış 2012)

yaşamaktadır.⁷ İkinci boyut göç-veren bölgenin bu olaydan etkilenme süreci sosyal siyasal ve ekonomik yapısındaki değişim, üçüncüsü de göç-alan bölgenin toplumsal yapısının bu süreç sonunda değişime uğramasıdır

Ülkemizde de göç olgusu sıklıkla yaşanmış ve halen yaşanmaya devam etmektedir. Türkiye’de birçok şiir, şarkı, roman ya da filmin teması, göç eden kişilerin yaşadığı ortamından, arkadaş ve yakın çevresinden kopması sonucu yaşadıkları travmalar ve göç ettikleri bölgenin kültürüne uyum sağlama sürecini işlemektedir. Örneğin Şerif Gören’in yönettiği 1979 tarihli “Almanya Acı Vatan” filmi dış göçü ele alırken, Ertem Eğilmez’in yönettiği “Banker Bilo”, Lüfü Ö. Akad’ın “Gelin, Düğün, Diyet” filmleri iç göçü irdeleyen, Türk Sinemasının önemli filmlerindendir.⁸

Dünyada göçler, genellikle kırsal kesimden kentsel kesime, ya da sosyo-ekonomik yönden az gelişmiş bir bölgeden daha gelişmiş bir bölgeye doğru olmaktadır. Kentler, kapsadığı alanda yaşayan nüfusun geçimini tarım ve hayvancılık dışında sağlaması, nüfusun oldukça yoğun olması, toplumsal işbölümüyle sosyal iletişim ve ilişkilerin daha da karmaşık olmasıyla kırsal alanlardan farklılaşmıştır.⁹

1.2. Türkiye’deki İç ve Dış Göçler

Türkiye’de, Balkan Savaşlarından itibaren başlayan, birinci dünya savaşıyla devam eden büyük bir göç dalgası ve daha sonra kurtuluş savaşından sonra mübadele süreciyle ikinci bir büyük göç dalgası yaşanmıştır. *Cumhuriyetin ilk döneminde (1923-1950) Türkiye, gayrimüslim nüfusun dışa göçün paralel olarak komşu ülkelerde yaşayan Müslüman ve Türk nüfusun içe göçüne sahne olmuştur.* Dış göç olayları 1960’lara kadar etnik ve din temelli nüfus hareketleri olarak kendini gösterirken bu tarihten sonra ekonomik ağırlıklı olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında yeniden yapılanma sürecine giren Almanya ile 1961 yılında yapılan

⁷ Zeynep Aksoy, *Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim*, S.294 (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Cilt: 5 Sayı 20, kış 2012)

⁸ <http://www.beyazperde.com/dosyalar/sinema/dosya-50116/>

⁹ T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, *Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyon Raporu* (2009 Kentleşme Şurası), 7.

anlaşma uyarınca geri dönmek üzere bir süre çalışacak konuk işçi alınmaya başlandı. Ancak, zamanla ilk giden işçiler ailelerini, akrabalarını da getirip uzun süreli oturma izni ve vatandaşlık hakları kazanmıştır. Bu hareket 1970'lere kadar sürmüştür daha sonra 1980 darbesi olmuş ve Avrupa'ya önemli sayıda siyasi sığınmacı göçü yaşanmıştır. Bunun yanında İran-Irak savaşının da etkisiyle Orta Doğu'dan, Afrika'dan ve Balkan ülkelerden Türkiye'ye göçler yaşanmıştır. Bu göçmen gruplarına 1990'lı yıllarda başlayan küreselleşme hareketinin hızlanması, iletişim ve ulaşım alanında ilerlemelerle yeni ve farklı bir kitle de etkilenmiş durumdadır. Ayrıca son yıllarda, Türkiye'ye özellikle Marmaris, Bodrum, Antalya, Didim gibi turistik ilçelere, artan oranlarda yurtdışından emekli göçü dalgası yaşanmaktadır. *Türkiye günümüzde de hem göç veren hem de göç alan ülke konumundadır. Hem bir göç köprüsü hem de bir varış noktasıdır.*¹⁰

Yeni kurulan devletin modernleşme, sanayileşme hamleleri, fabrikaların açılması ve hızlı kentleşme sonucunda da 1950'li yıllardan itibaren köylerden şehirlere doğru çok yoğun ve hızlı bir göç hareketi yaşanmıştır. Bunun sonucunda diğer gelişmiş devletlerdeki gibi daha önce eşit olan kırsal nüfus oranı gittikçe düşerken kentsel nüfus oranı giderek artmış ve günümüzde %80'lere yaklaşmıştır. Ancak bu süreçte alt yapısı olmayan, mevzuatlara aykırı gelişen, sağlıksız ve düzensiz bir kentleşme ortaya çıkmıştır.¹¹

Türkiye'de sosyo-ekonomik gelişme bakımından bölgeler arasında farklılıklar bulunmaktadır. Ülkenin doğusu batısına göre daha gelişmiş olduğu için göçler de doğu-batı doğrultusunda meydana gelmiştir. Marmara, Ege ve Akdeniz bölgeleri göç hareketinin önemli bir bölümünü kendisine çekmektedir.¹²

Ülkemizde 1960'lı yıllardan itibaren planlı bir kalkınma dönemine girilmesine, kentleşmeye ilişkin ulusal politikalar geliştirilmiş olmasına rağmen,

---

¹⁰ Zeynep Aksoy, *Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim*, S.297 (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Cilt: 5 Sayı 20, kış 2012)

¹¹ Serdar Sağlam, *Türkiye'de İç Göç Olgusu ve Kentleşme*, s.35: dergi : *Türkiyat Araştırmaları* sayı. 5, güz 2006.

¹² Fatih Çelik, *Türkiye'de İç Göçler: 1980:2000*, 102 (Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 22 yıl:2007/1 (s:87:109)

planlı düzenli yaşanabilir ve sürdürülebilir bir kent yapısı bu konuda çıkartılan mevzuatlara uyulmaması nedeniyle gerçekleşmemiştir.¹³

Yukarıda bahsedilen itme-çekme göç teorileri Türkiye için de geçerlidir. Buna göre, Türkiye’de tarım alanlarının daralması, kırsal kesimdeki hızlı nüfus artışı sonucunda paylaşım rejiminde de yapılan değişikliklerle tarım arazilerinin artan nüfusa bölünerek küçülmesi sonucunda tarım da verim düşüşü olmuştur. Bunun üstüne tarımda makineleşme ve traktör kullanımının yaygınlaşmasıyla insan gücüne gereksinim azalmasıyla az bir nüfusla büyük ölçekte tarımsal üretim yapılabilir hale gelmiştir, böylece ancak geniş topraklarda bilimsel yöntemlerle birkaç kişinin sahip olduğu büyük çiftliklerde verimli üretim yapılabilme olanağı bulunmaktadır bu durum itici gücü oluşturmaktadır. Buna karşın kentlerde fabrikaların açılmasıyla vasıflı vasıfsız iş gücü ihtiyacı ortaya çıkarak yüksek maaş ve kazanç gibi güçlü ekonomik fırsatların yanında sosyal, kültürel, eğitim, sağlık, eğlence ve ulaşım hizmetleri gibi imkânların da eklenmesi kentlerin çekici gücünü oluşturmuş böylece kırsal bölgelerden kentsel bölgelere yoğun bir göç akımı yaşanmıştır.¹⁴

Bu sürecin sonunda ise göç-veren ülke gittikçe eğitim, sağlık, ulaşım gibi hizmetlerin yetersizliği dolayısıyla nitelikli insan gücünü kaybetmekte, daha da zayıflamakta devletten yeterince ve destek hizmet alamamakta bu da kısır döngüye yol açarak daha küçülmesine ve daha çok göç vermesine neden olmaktadır.

Bu teorilere ek olarak Wilpert’in ilişkiler ağ teorisi de Türkiye’ye oldukça uymaktadır. Köyden kente göç eden ilk giden ve şehir hayatına tutunabilen göçmenler bunun zorluklarını aştıktan sonra göç ettikleri bölgedeki hemşerileri arasında adeta sosyal bir ağ kurmuşlardır. Bu şekilde kurulan alt yapı ve örgütlenmeler diğer bireylerin de göç etmesine ve öncekilerin deneyimlerinden faydalanarak daha kolay iş, barınacak yer sosyo-kültürel açıdan ortama uyum

---

¹³ T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, *Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyon Raporu*(2009 Kentleşme Şurası), 7.

¹⁴ T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, *Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyon Raporu*(2009 Kentleşme Şurası), 7.

sağlamasında yardımcı olmuş, maliyet ve riskleri oldukça düşürerek göçlerin devamlılığını sağlamıştır.

Türkiye’de yoğun göç dalgalarının yaşandığı 1970-2000 yılları arasında en fazla göç sırasıyla İstanbul, Ankara ve İzmir illerine yaşanmıştır. Bu üç sıra hiç değişmemiştir. Bu illeri ise; Konya, Adana, Bursa ve Antalya illeri takip etmiştir. 1990-2007 döneminde İçel, Şanlıurfa ve Diyarbakır illeri de bu gruba dâhil olmuştur.¹⁵

Nüfus sayısı bakımından en fazla göç alan İstanbul Bölgesi, 1995-2000 döneminde aldığı göçün %19,87’sini Batı Karadeniz Bölgesinden, Ege Bölgesi aldığı göçün %16,26’sını Güneydoğu Anadolu Bölgesinden, Batı Marmara Bölgesi ise aldığı göçün %28,02’sini İstanbul Bölgesinden ve Doğu Marmara Bölgesi de aldığı göçün %18,20’sini İstanbul Bölgesinden almıştır. Göç hareketlerinin yoğun olduğu Akdeniz Bölgesi ise, en fazla göçü Güneydoğu Anadolu Bölgesinden alırken, en fazla göçü İstanbul Bölgesine vermiştir.¹⁶

Ülkemizde nüfus göçü en fazla orta yaş grubunda gerçekleşmekte genç ve yaşlı nüfusta ise çok az olmaktadır. İleri yaşta göç edenlerden kadınların erkeklere oranı daha fazlayken, genç ve orta yaşta göç edenlerden kadınların erkeklere oranı daha azdır. 1995-2000 yılları arasında olan göçlerin en önemli nedenleri hane halkı fertlerinden birine bağımlı göç ve iş arama/bulma amacıyla yapılan göçlerdir diğer nedenler ise tayin/atama, eğitim, evlilik ve deprem gelmektedir. Göç etmiş olan kadınların çoğunluğu evlilik ve eğitim amacıyla göç etmiştir. Doğduğu ilden başka illerde ikamet edenlerin en fazla olduğu illerin başında Tunceli gelmektedir. Tunceli’den sonra Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde yer alan Ardahan, Bayburt, Kars, Sinop, Gümüşhane, Erzincan, Artvin, Kastamonu ve Çankırı illeri gelir.¹⁷

---

¹⁵ T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, *Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyon Raporu*(2009 Kentleşme Şurası), 16.

¹⁶ T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, *Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyon Raporu*(2009 Kentleşme Şurası), 17.

¹⁷ T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, *Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyon Raporu*(2009 Kentleşme Şurası), 20.

1.3. Mübadele

Mübadele olayı, Milli Mücadele döneminde Türk ordularının Yunan orduları karşısında gösterdiği üstünlük sonucunda Yunanistan'ın Anadolu'dan çekilmesi ve bu topraklardaki Rumların Yunanistan'a göçmeleri nedeniyle ortaya çıkmıştır. Yunanistan'a göçen Rum sayısının 850.000'e ulaşması bu göç hareketine paralel olarak Yunanistan'ında Türk ve Müslüman unsurlara karşı baskı uygulamasına neden olmuştur. Böylece iki taraftan da karşılıklı göçler başlamıştır. Bu göç hareketi her iki devlet içinde büyük problemler yaratmaya başlayınca iki devlet arasında kalıcı bir çözüm arayışına girilmiş ve Lozan Konferansında mübadele anlaşmasıyla nihai sonuca varılmıştır. Bu göç hareketinin sonunda yaklaşık 1.700.000 insan mübadeleye tabi tutulmuştur. Bu sayının 1.200.000'ini Anadolu'dan Yunanistan'a giden İstanbul dışındaki Türkiye uyruklu Ortodoks Rumlar; 500.000'ini de Yunanistan'dan Türkiye'ye gelen Batı Trakya dışındaki Yunanistan uyruklu Müslümanlar oluşturmaktadır.¹⁸

Mübadele Sözleşmesi ve Protokolü sonucu Giresun'dan 628 ve Şebinkarahisar'dan 5.879 Rum mübadeleye tutulmuştur. Giresun'a yerleştirilecek mübadiller Samsun limanı yoluyla Giresun'a gelmişlerdir. 25 Ağustos 1924 tarihine kadar Samsun'a; Drama, Kavala, Selanik, Kayalar ve köylerinden gelen yaklaşık 59 bin göçmenden 748'i Giresun'a ve 8.788'i Şebinkarahisar'a sevk edilmiştir. 1925 yılında Şebinkarahisar; Alucra, Suşehri, Koyulhisar ve Mesudiye kazalarından oluşan 131.190 nüfuslu bir vilayetti. Göçmenlerin 5617'si 1425 hanede iskân muamelesi görmüş bu mübadillere 1515 ev ve 58.450 dönüm tarla verilmiştir. Mübadiller, iskân yerlerine gönderildikten sonra, köy ihtiyar heyetleri aracılığı ile köylerde yarım muhtaç olan mübadiller tespit edilerek belirli süre iâşe de edilmişlerdir. İâşe yardımı göçmenlerin üretici hale gelmelerine kadar sürdürülmüştür. Vilayet yetkilileri ilgili iskân birimlerine çiftçi göçmenlerin mesleklerini icra edebilmeleri için gerekli olan tohumluk, çift hayvanı ve nakdi para

---

¹⁸ Kemal Arı, *Büyük Mübadele Türkiye'ye Zorunlu Göç (1923-1925)*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1995, s.8; Alexander Anastasius Pallis, *Yunanlıların Anadolu Macerası (1915-1922)*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1995, s.104 (Aktaran: Ömer Budak; Mübadele Meselesi ve Lozan'da Çözümü)

yardımında bulunmuşlardır. Giresun'a iskân edilen göçmenlere ev ve bahçe tahsis edilirken sanatkârlara da mesleklerini icra edebilmeleri için dükkân verilmiştir.¹⁹

1.4. Göç ve Kültürel İletişim

Türkiye'de yaşanan hızlı göç kentlerde uyum sorunlarına, dışlanmaya, işsizliğe, çarpık plansız yapılarda yaşayan göç edenlerin ekonomik sosyal, kültürel, mekânsal ve siyasi yönden dışlanmasına ve kültürel çatışmalara yol açmıştır. Bu sorunları aşmak için kırsal kesimden göç edip zamanla şehir hayatına uyum sağlayan göçmenler arasında bir iletişim ağı kurulmuştur. Bu konuda ve yörenin geleneksel adetleriyle ilgili daha ayrıntılı bilgi için tez belgesel fotoğraf kitabındaki görsel sunumlara bakılabilir.²⁰ Şehirlerde birçok hemşeri dernekleri gibi sivil toplum örgütleri göç eden kişilerin memleketleriyle olan bağlarının kopmamasını, memleketleriyle ilgili sorunları dile getirip çözüm önerileri getirerek kendi öz kültürlerini kaybetmeden şehir hayatına uyum sağlama ve kültür zenginliği sağlama amacı gütmektedir.

Kültür bir topluluğu, halkı ya da milleti diğerinden ayıran gelenekler, kolektif davranışlar, toplumsal kurallar, değer yargıları ve zihniyettir. Kültürler arası iletişim farklı kültürlerle sahip insanlar ya da gruplar arasındaki etkileşim anlam aktarımları, yabancıların algılanması ve kültürel farklılıkların gözetilmesi gibi konuları içerir. Göç hareketleri farklı kültürlerden olan bireylerin, grupların, örgütlerin sosyal siyasal ve kültürel anlamda hızlı ve yoğun bir etkileşim içinde bulunmalarına neden olmaktadır. Çok uluslu şirketler, turizm etkinlikleri, çevresel ve toplumsal aktivistleri içeren topluluklar farklı kültürleri aynı ortamda bir araya getirir ve birlikte hareket etmeye zorlar. Çok kültürlü ortamlarda kişiler arası iletişimin sağlıklı yürütülebilmesi,

---

¹⁹ Sezai Balcı, *LOZAN MÜBADİLLERİNİN GİRESUN'A YERLEŞTİRİLMELERİ VE MÜBADİLLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR*, 76-83 (Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu (9-11 Ekim 2008), bildiriler 2.

²⁰ Cihan Çetinkaya, *Belgesel Fotoğraf Kitabı, Giresun'dan İstanbul'a Bir Göç Hikayesi*, (2016).

kültürel uyumun sağlanması, etkili ve verimli bir işbirliğinin yaratılması ve çatışmaların önlenmesi bir zorunluluktur.²¹

Kültürlerarası iletişim yeterli derecede sağlanırsa, hem göçmenlerin yerel kişilerin kültürüne; hem de yerel kişilerin göçmenlerin kültürüne karşılıklı saygı duyduğu, birbirini anlamaya çalıştığı, kişilerarası iletişimi etkin ve uygun bir şekilde yönettiği ve belirsizlikler karşısında olumlu bir tavır aldığı toplumsal bir düzen oluşturulabilir.²²

---

²¹ Zeynep Aksoy, *Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim*, S.297 (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Cilt: 5 Sayı 20, kış 2012)

²² Zeynep Aksoy, *Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim*, S303 (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Cilt: 5 Sayı 20, kış 2012)

İKİNCİ BÖLÜM

BELGESEL FOTOĞRAFÇILIK

2.1. Tanım

İzzet Keribar'a göre fotoğraf çekmek ava çıkmaya, fotoğraf da ava benzer. Çünkü bir fotoğrafçı işe önce çevresini gözlemleyerek başlar; nereden fotoğraf çıkarabileceğini saptar, ışığı kontrol eder, anı bekler ve bir görüntü avcısı olarak elinde fotoğraf makinesiyle görüntüleri toplamaya başlar. Herkes fotoğraf çekebilir ancak gerçek fotoğrafçı geçmişle geleceğin arasında tam anlamıyla bir köprü kurmak için üzerine düşen büyük görevin bilincindedir.²³

Fotoğraf, ilk defa bir görüntüleme aracı olarak kamuoyuna tanıtıldığı 1839 yılından itibaren çok kısa bir sürede benimsenmiştir çünkü o döneme kadar icat edilen en kusursuz belgeleme aracıydı.²⁴ Bir ülkenin ya da bir bölgenin coğrafi, ekonomik ve kültürel ortamının gerçekliğini yansıtan belgesel fotoğrafçılıkta ilk belgelenen olaylardan biri İskoçyalı balıkçıların çalışma koşulları olmuştur. David Octavius Hill ve Robert Adamson tarafından çekilen bu fotoğrafın amacı balıkçıların daha iyi şartlarda çalışmalarını sağlamak üzerineydi. İlk fotoğraflanan savaş Roger Fenton tarafından belgelenen, 1856 yılındaki Kırım Savaşıdır. Fotoğrafların yayınlanmasından sonra belgesel fotoğrafın kamuoyunu büyük ölçüde etkileyebileceği ve kitle iletişim aracı olarak kullanabileceği ortaya çıkmıştır. Zira İngiliz halkı hayallerinden sıyrılarak askerlerin giysilerinin yırtılmış, postallarının dağılmış olduğunu bu fotoğraflarla görmüştür.²⁵

Fotoğrafın birinci amacı belgelemek olup her fotoğraf bir belge olarak kabul edilebilir ve belgesel tanımının kapsamı içindedir. O halde ilk belgesel fotoğrafçılar da makinelerini yanına alıp farklı kültür ve uygarlıkları fotoğraflayanlardır. Belgesel

²³ İzzet Keribar, *Fotoğraf Sanatçıları Dizisi* (İstanbul: 2015, Eczacıbaşı Vakfı Yayınları), 11-14

²⁴ Ertuğrul Algan, *Fotoğrafın İlk Yüzyılı, Belgesel Fotoğrafçılık ve Sayısal Gelecek*, (sayı 18, 2007), 87

²⁵ <https://medium.com/turkce/belgesel-foto-rafçili-in-tari-hi-detaylari-f32cec3ea377#.50s1jopx3>

Fotoğrafçılık kavramı 1930'lu yıllardan sonra kullanılmaya başlandı. Brassai'ye göre fotoğrafçının çağdaş yaşamdaki görevi nadir ve o anlık durumları, kendi çevresinde yakalamak ve bunlardan bir insanın kendini fark edebileceği bir yansıma görüntüleri seti üretme olmalıdır. Banaldeki nadirlik, bilinendeki yenilik ve gelenekseldeki değişim gibi paradoksal durumlar aslında içinde bulunduğumuz ortamlarda bakıp da göremediğimiz ilginç enstantanelerde gizlidir. Fotoğraf koleksiyonu farklı olmak için sadece küçük bir değişime ihtiyaç duyar. Yeni ve nadir ve hareketli olanı sadece fotoğraf makinesi ortaya koyar çünkü basitçe farklı şekilde görür. Öncelikle, göz-kadrajının karıştığı dışarıda bırakma süreci bir içerik ve öyküleme yaratır. Bu öykülemenin kurgusu önemlidir çünkü kör alanı bilinen ya da bilinmesi mümkün olan olarak değil hayal ürününün alanı olarak tekrar harekete geçirir ve bağlantılı olarak banal ve geleneksel olanı aniden esrarengiz gerçeklik olarak yenilenebilir bir duruma getirir.²⁶

Kadraj izleyiciyi günlük tanıdık bir resimle yüzleştirse de aynı zaman da izleyiciye bir incelemeyi de dayatır, her ne kadar sezme yeteneğini kolaylaştırabilecek referans noktalarını uzaklaştırırsa da anlam katması için izleyiciyi zorlar. İşte belgesel fotoğrafçılığın ışığa çıkardığı görünmezlik aslında görünmeyen görünmezlik değil de genellikle soyutlamayı özel bir durum gibi tehdit olarak algılamamanın reddedildiği görünmezliktir.²⁷

Belgesel fotoğrafçılık varoluşu yeniden stabilize eden bir şeydir. Kaderin gizli ifadeleriyle, öznenin sabitlenmesini doğrular, izleyiciyi yüzleştirmeye sürükler, ahlaki bir baskı için uğraşır, göreceli olanı mutlağa çevirmeye başvurur, okunabilir kavramını destekler ve kendisini halkın bir hizmetçisi olarak takdim eder.²⁸

---

²⁶ Clive Scott, Sokak Fotoğrafçılığı Atget'den Cartier- Bresson'a çev. Hüseyin Yılmaz (2011: İstanbul, Epass Sanat ve Kuram Yayınları), 69-70.

²⁷ Clive Scott, Sokak Fotoğrafçılığı Atget'den Cartier- Bresson'a çev. Hüseyin Yılmaz (2011: İstanbul, Epass Sanat ve Kuram Yayınları), 70.

²⁸ Clive Scott, Sokak Fotoğrafçılığı Atget'den Cartier- Bresson'a çev. Hüseyin Yılmaz (2011: İstanbul, Epass Sanat ve Kuram Yayınları), 72.

2.2. Toplumsal Belgesel Fotoğrafçılık

*Belgesel Fotoğrafçılığın bir alt bölümü de Toplumsal Belgeci Fotoğrafçılıktır. Fotoğrafçı kendisine konu olarak toplumu, toplum içindeki tek tek bireyleri yani insanı ele alıp görüntüler. Belgesel sinemadan da oldukça etkilenen Toplumsal Belgeci Fotoğraf yöntemi, öncelikle kimin için ve neden fotoğraf çekileceğinin belirlenmesi gerektiğini savunur.*²⁹ Fotoğrafa belli bir işlev yükler ve belirli bir toplumsal soruna değinir. Önemli olan toplumsal bir etki yaratıp çok sayıda kişiye hitap etmesidir böylece sorunu daha fazla görünür kılar. Belgesel fotoğrafta fotoğrafçı olay esnasında orada olmalı ve gerçeğe tanıklık etmelidir. Fotoğrafın güzel ve estetik olması sanatsal olması çok da önemli değildir. Önemli olan gerçekliğin basit bir kaydı, tarafsız ve dolaysız bir kopyası olmasıdır. David Bate'e göre belgesel fotoğraf, izleyicisini yabancı olduğu insanlar ve onların kültürleri hakkında yaratıcı biçimde bilgilendirir ve temel amacı eleştirmek, yüceltmek, desteklemek ya da dönüştürmek olabilir. Merter Oral'a göre bir fotoğrafçı öncelikle bir toplumsal sorunu ele almak ve sorunun düzeltilmesi için girişimde bulunulması amacıyla yola çıkmalıdır.^{30,31}

Toplumsal Belgeci Fotoğrafçıları diğerlerinden ayıran temel özellik yaptıkları işi, fotoğrafladıkları öznelerin içinde buldukları koşulları geliştirme ve iyileştirme fikrine dayandırmalarıdır.³²

---

²⁹ Ertuğrul Algan, Fotoğrafın İlk Yüzyılı, Belgesel Fotoğrafçılık ve Sayısal Gelecek, (sayı 18, 2007), 94.

³⁰ Burak Oğuzhan, *Fotoğraf ve İletişim*, (Ankara:2015, Yüksek Lisans Tezi), 17.

³¹ Ertuğrul Algan, Fotoğrafın İlk Yüzyılı, Belgesel Fotoğrafçılık ve Sayısal Gelecek

³² Burak Oğuzhan, *Fotoğraf ve İletişim*, (Ankara:2015, Yüksek Lisans Tezi), 17.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞEBİNKARAHİSAR İLÇESİ

3.1. Tarihi

Şebinkarahisar'ın tarih öncesi ilk yerleşiminin Hititlere dayandığı düşünülmektedir. Bu zamanlarda Azzi Hayaşa Ülkesi olarak adlandırıldığı ve Kaşgarların yaşadığı rivayet edilir. Bir ara Kimmerler ve İskitlerin akınlarına uğrayan bölge M.Ö. 585 yılında Pontus devletinin egemenliğine girmiş Akkaya üzerine kurularak Kolonia adını almıştır.³³

Roma Cumhuriyeti'nin, son dönemlerindeki önemli bir askeri ve politik lideri olan Pompey M.Ö 65 yılında bu bölgede Pontus Kralı VI. Mithridates'in ordusuyla yaptığı savaşı kazanarak ilçeyi Roma yönetimine bağladı ve zafer kazanma evi anlamına gelen Nikopolis kentini kurdu. Roma'nın son dönemlerinde Peçenek ve Koman Türklerinin istilalarına uğramış ve Türklerin egemenliğinde kalmıştır. Bu Türk boyları daha sonra yöreye gelen Hıristiyan misyonerleri tarafından Hıristiyanlaştırılmıştır. Kayadibi Meryemana Kilisesi diye adlandırılan kilise de bu Türkler tarafından inşa edilmiştir. Bu tarihten itibaren şehir Bizanslılar ve Türkler tarafından sürekli el değiştirmiştir.³⁴

Emevi ve Abbasilerin de kısa sürelerle hâkimiyeti altına giren şehir Nihayetinde 1071 Malazgirt savaşından sonra kesintisiz bir şekilde Türklerin yönetiminde kalmıştır. Mengücek Gazi ve Danişment Gazi tarafından birlikte fethedildiği ileri sürülmektedir. 1228 yılında Anadolu Selçuklu devletine bağlanmış daha sonra sırasıyla; İlhanlılar, Eratnahıllar, Burhaneddin ve Akkoyunlu Beyliklerinin idaresine girdi.

---

³³ Hikmet Okuyar, Şebinkarahisar Sevdası, (İstanbul: 1998, Şebinkarahisarlı İş Adamları ve Yardımlaşma Derneği), 24.

³⁴ Hikmet Okuyar, Şebinkarahisar Sevdası, (İstanbul: 1998, Şebinkarahisarlı İş Adamları ve Yardımlaşma Derneği), 24.

Akkoyunlu devletiyle Osmanlı Devleti arasında yapılan Otlukbeli savaşı sonunda 1473 yılında Fatih Döneminde Osmanlı Topraklarına katıldı ve Karahisar-ı Şarki adıyla bir sancak durumuna getirildi. Çamoluk yakınlarında gerçekleştirilen Otlukbeli Savaşı'nı zaferle sonuçlandırıp İstanbul'a dönerken 22 Ağustos 1473 tarihinde Şebinkarahisar'ın Hanovi (Sultankonağı) köyüne gelen Fatih Sultan Mehmet, Karahisar Bey'i Darap Bey'den şehrin anahtarını teslim almıştır. Fatih Sultan Mehmed, yörenin Karahisar olan adını; Şap (Şeb) madeniyle ünlü olmasından dolayı halk arasında Şebeyn Karahisar namıyla anılmasına istinaden Şebinkarahisar olarak değiştirmiştir. Şebinkarahisarlılar 22 Ağustos gününü halen Fetih Şenlikleri adıyla kutlamaktadır. Osmanlının son zamanlarında Şark-ı Karahisar olarak kayıtlara geçen şehir cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın şehrinin tekrar eski ismine döndürülmesine teklif etmiş ve bu teklif halkın coşkulu alkışlarıyla kabul edilmiştir.³⁵

Kurtuluş savaşının kazanılmasından sonra 1923 yılında il olan Şebinkarahisar o yıllarda Mübadele anlaşması gereğince Selanik'in Kayalar Beldesinden göçmen almıştır. Zamanla ekonomik yönden zayıflaması gelir gider dengesinin bozulması nedeniyle 1933 yılında ilçe statüsüne düşürülmüştür. Halen il olma arzusu devam etmektedir.³⁶

Şebinkarahisar'ın tarihinde, şehrin sosyal siyasal ve ekonomik yönlerden zayıflamasına neden olan birçok yangın ve deprem hadiseleri meydana gelmiştir. İlk büyük yangın hadisesi 18 Şubat 1878 tarihinde yatsı vakti olmuştur. Yangın bir tüccarın hanından çıkmış ve şehir çarşısının dörtte üçü yanıp kül olmuştur. İkinci büyük yangın 1915 yılında Ermeni komitacılar tarafından şehrin yakılmasıyla meydana gelmiş ve şehir tam bir harabeye dönmüştür. 27 Aralık 1939'da Amasya'dan Erzincan'a, Karadeniz kıyılarından Kayseri hizasına kadar olan bölge üzerinde çok şiddetli bir deprem meydana gelir bu sarsıntıda 1451 kişi hayatını kaybeder. Evlerin yüzde doksanı yıkılır geri kalanı da oturulamayacak hale gelir. Kar kalınlığının 50 cm olduğu en şiddetli kış günlerinin yaşandığı bir gecede gerçekleşen

³⁵ Hikmet Okuyar, Şebinkarahisar Sevdası, (İstanbul: 1998, Şebinkarahisarlı İş Adamları ve Yardımlaşma Derneği), 23.

³⁶ Şebinkarahisar belediyesi, www.sebinkarahisar.bel.tr belediye resmi web sayfası

deprem can ve mal kayıplarını arttırmıştır. Telefon irtibatının kurulamaması, yolların geçit vermemesi yüzünden devlet yardımları ancak 25 gün sonra ilçeye ulaşmış ve büyük sıkıntılar çekilmiştir. Daha sonra 7-8 Ağustos 1961 tarihlerinde üçüncü büyük yangın hadisesi meydana gelmiştir. 288 dükkân, 5 ev tamamen yanmış yaraların sarılması uzun süreler almıştır. Bu yangından sonra ilçe de esaslı bir yapılaşma gerçekleşmediği gibi, yatırım anlamında plan ve projeler de halkın ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olmadığından şehirleşme hamleleri yeterince yapılamadı bunun üstüne ulaşımın yetersizliği gibi etkenlerde birleşince şehirden göç hızlandı ve şehrin hayatında gerileme meydana geldi.³⁷

3.2. Coğrafi ve Ekonomik Özellikleri

Şebinkarahisar; Doğu Karadeniz Bölgesinde, Giresun dağlarının güneyinde Kelkit Çayı'nın geçtiği 15 ilçeyi kapsayan Kelkit Havzasında bulunan denizden yüksekliği 1300 m ve 1318 km² yüzölçümüne sahip bir ilçedir. Giresun iline bağlı bulunan Şebinkarahisar aslında üç komşu ile de uzak mesafede bulunmakta halen vilayet olma isteği devam etmektedir. En yakın komşu illere mesafesi de; Giresun'a 118 km, Sivas'a 198 km ve Erzincan'a 124 km'dir.³⁸ Kuzeyde Dereli ilçesi, Kuzeydoğuda Yağlıdere ilçesi, doğuda Alucra ilçesi, Güneydoğuda Çamoluk ilçesi, güneyde Akıncılar ilçesi ve Gölova ilçesi, batıda Suşehri ve Koyulhisar ilçesi, kuzeybatıda Mesudiye ilçesi ile çevrilmiştir.³⁹

Giresun Dağları'yla çevrilen ve Çoruh-Kelkit Vadi oluşunda yer alan Şebinkarahisar zamanla kayaların parçalanmasıyla meydana gelen kum, çakıl ve kaya parçalarıyla kaplıdır. Aynı zamanda; Erzincan'dan İzmit'e kadar uzanan Kuzey Anadolu Fay hattı üzerinde yer alan ilçe deprem felaketleriyle oldukça sık karşılaşmıştır. Şebinkarahisar'ı gören bir kişinin ilk dikkatini çeken şey kıyıya

---

³⁷ Hikmet Okuyar, Şebinkarahisar Sevdası, (İstanbul: 1998, Şebinkarahisarlı İş Adamları ve Yardımlaşma Derneği), 35.

³⁸ Şebinkarahisar belediyesi, www.sebinkarahisar.bel.tr belediye resmi web sayfası.

³⁹ Hikmet Okuyar, Şebinkarahisar Sevdası, (İstanbul: 1998, Şebinkarahisarlı İş Adamları ve Yardımlaşma Derneği), 21.

paralel uzanan ve 3000 metreyi bulan Giresun dağları, vadiler ve yaylalardır. Bu dağları aşmak ancak Eğribel ve Şehitler Geçidiyle mümkündür.

Başlıca akarsuları; Tamzara Irmağı, Şehir Suyu, Darabul Suyu, Say Deresi, Alişar Deresi, Soğulcuk Deresi, Çat Deresi ve Kelkit Çayıdır. Başlıca göl ve göletleri; Oynargöl, Çatalgöl, Kılıçkaya Baraj Gölü, Dikmetaş Göleti, Turpçu Göleti ve Bayramköy Göletidir. En yüksek dağları arasında; Karagöl Dağları (3095 m), Totak Dağı (2544 m) ve Eğribel Dağı (2075 m) ve Şehitler Tepesi (2000 m)'dir.⁴⁰

Şebinkarahisar'ın iklimi aslında Orta Anadolu iklimine benzemektedir zira kıyı şeridinde paralel uzanan yüksek dağların denizden gelen nemli havayı ve bol yağışlı rüzgârları tutarak iç kesimlere girmesini önlemesi, yaz mevsiminin sıcak geçmesini kışların ise soğuk ve karlı geçmesine neden olur. Yörede yağışlar da İlkbahar ve Sonbahar mevsimlerine kaymıştır.⁴¹

Şebinkarahisar'ın şehir olarak ünü tarihte binlerce yıl boyunca şap (Alünit) madeninin üretiminde ve satışında bir numara olmasından gelir. Şap madeni dokuma ipliklerinin boyanmasında ve dokunacak ipliklerin yapılmasında kullanılan oldukça önemli bir maddedir. Giresun limanına da yakınlığı dolayısıyla bölge stratejik öneme sahip olmuştur. Uzun yıllar süresince Cenevizliler bu madenin üretilmesinde ve ticaretinde tekel konumunda olmuş Giresun limanından tüm Avrupa'ya ürünün satışını gerçekleştirmiştir. 15. Yüzyıldan sonra boya sanayindeki gelişmeler şap ihtiyacını azaltmıştır. Alünit oranının da düşük olmasından dolayı şu anki rezervler çıkartılmamaktadır.⁴²

Geniş yaylaları bulunun Şebinkarahisar hayvancılık için oldukça uygundur. Çok sayıda büyükbaş ve küçükbaş hayvan bulunmakta ve yüksek miktarlarda süt üretilmektedir ancak ulaşım ve alt yapıdaki yetersizlikler bu ekonomik ürünün verimli kullanılmasını engellemektedir. Bunun yanında meyve ve sebzeçilik de

---

⁴⁰ Hikmet Okuyar, Şebinkarahisar Sevdası, (İstanbul: 1998, Şebinkarahisarlı İş Adamları ve Yardımlaşma Derneği), 21.

⁴¹ Şebinkarahisar belediyesi, www.sebinkarahisar.bel.tr belediye resmi web sayfası.

⁴² <http://www.marbleport.com/dogal-kaynaklar/26/alunit-sap>

ancak yörenin ihtiyacını karşılamakta meyveleri işleyecek fabrikalarda etkin çalışmamaktadır. Geniş bozkırlara sahip olduğu için arıcılık da yapılmaktadır. Çevredeki sanayi tesisleri daha çok arı kovanları, bal çerçevesi, kapı pencere, sofraklava ve zirai aletler üreten marangozhanelerdir. Bu atölyelerde en fazla bir kaç kişi çalışmaktadır. Orman alanlarında zaman içinde oldukça azalmıştır.⁴³

3.3. Demografik Yapısı

İlçenin Demografik yapısını değiştiren önemli bir olay Mübadele Sürecidir. Bu süreçte Selanik vilayetinin Kayalar kazasından beş binden fazla göçmen Şebinkarahisar ilçesine yerleştirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devletinde ilk nüfus sayımı 1927 tarihinde yani mübadeleden sonra yapılmıştır. Buna göre; vilayetin merkez ilçesi statüsündeki Şebinkarahisar'ın nüfusu 18.533'tür. 1997 yılında nüfus sayımında ise bu sayı 43.904 kişiye yükselmiştir. Buna göre 70 senede yaklaşık iki buçuk katına çıkmıştır. Bunun sebebi ilçedeki sosyal, kültürel ve ekonomik avantajların diğer çevre ilçelere göre daha fazla olmasıdır yani ilçe bir çekim alanı olmuştur. İlçenin yüzölçümü 1318 km² olduğundan nüfus yoğunluğu 2000'li yıllarda kilometrekare başına 40 kişiye kadar çıkmıştır. Ancak son yıllarda büyük şehirlere nüfus göçü yoğun bir şekilde devam etmekte olduğundan büyük şehirlerdeki nüfus ilçe sınırlarındaki nüfusun birkaç katıdır ancak yaz aylarında ilçeye dönüşler olduğundan nüfus daha fazladır.⁴⁴

Şehrin en önemli sorunu ulaşım sorunudur hatta günlük yüksek miktarlarda süt üretimi olmasına rağmen fabrikalar da olmasına rağmen ulaşım yetersizliklerinden dolayı üretim potansiyeli atıl durumdadır. Aslında geçmişte ipek yolu üzerinde bulunan bu şehir, kervanların konaklama yaptığı ticari ilişkilerin yüksek düzeyde olduğu bir merkezdi. Ancak motorlu taşıtların yaygınlaşması otoyolların yapımını gündeme getirince ilçe bu hızlı değişimden payını alamadı. Marmara, Ege, İç Anadolu ve Akdeniz bölgelerine hızla yatırımlar yapılırken Doğu Karadeniz Bölgesi bu konuda en sona kalmıştır. Yolların sorumlu olduğu kurumlar

⁴³ Şebinkarahisar belediyesi, www.sebinkarahisar.bel.tr belediye resmi web sayfası.

⁴⁴ Şebinkarahisar belediyesi, www.sebinkarahisar.bel.tr belediye resmi web sayfası.

arasında bir koordinasyon bozukluğu bulunmaktadır. Ayrıca yollar yapılmış olmasına rağmen standartları düşük olup alt yapı eksikliği nedeniyle kış aylarında köy yollarında güçlüklerle ulaşım yapılabilmektedir. Yolu asfaltlanmış köy sayısı azdır ve tüm köy yolları her yıl bakım istemektedir. Köylüler her yıl yollarının bakımını kendilerine iş edinmişlerdir.⁴⁵

3.4. Sosyo-Kültürel Yapısı

Şebinkarahisar'a Malazgirt savaşından itibaren birçok Türk boyu yerleşmiş ve bölgenin etnik ve kültür yapısını şekillendirmiştir. Bu Türk boylarından Kınık; Çavdur, Çepni, Kargun ve Solur adları hala anılıp yaşamaktadır. İlçe bu yüzden Türk Kültür ve değerlerinin halen orijinal bir şekilde yaşadığı önemli yerlerden birisidir. İlçedeki tarihi eserler incelediğinde birçok farklı kültürün bıraktığı eserler görülebilir. Şebinkarahisar'ın milli kültür varlığı oldukça zengindir bunun bir sebebi de farklı kültürlere ve dinlere de kucak açması hoşgörüsüyle yaklaşmasıdır. İlçe de birçok tarihi kilise, cami, çeşme ve hamam bulunmaktadır.⁴⁶

İlçede var olan inançlar hem dini hem de folklorik özellikler taşımaktadır. Vücutlarında ağrı ve size olanlar yeni vurulmuş ayı pöstekisi veya cesedi üzerinde otururlar. Yedi Mehmet adlı evden ekmeğin toplanıp hastaya yedirilerek sıtmanın iyileştirileceğine inanılır. Hırsızlık ve kız kaçırma oldukça az rastlanılan hadiselerdir. 20 Mayıs akşamı dışarıda hayvan bırakılmaz, yıldızların çarpışacağına inanılır. 22 Mart, 18 Nisan, 20 Mayıs ve 25 Haziran günlerinde sayılı fırtınaların sahne olacağı kabul edilir. Akşam ezanından sonra evden hamur mayası ve çiğ süt dışarı verilmez çünkü bereketin artacağına inanılır. Fırın yakan her evin işini bitirdiği zaman yakın komşularına hısımlarına sıcak adı verilen ekmeğin payı dağıtmak mecburiyetindedir. Bu da paylaşım kültürünün geliştiğini gösterir.⁴⁷

⁴⁵ Hikmet Okuyar, Şebinkarahisar Sevdası, (İstanbul: 1998, Şebinkarahisarlı İş Adamları ve Yardımlaşma Derneği), 161.

⁴⁶ Şebinkarahisar belediyesi, www.sebinkarahisar.bel.tr belediye resmi web sayfası

⁴⁷ Şebinkarahisar belediyesi, www.sebinkarahisar.bel.tr belediye resmi web sayfası.

İlçede yapılan başlıca önemli etkinlikler şunlardır: Acıkiraz Katmer Festivali, Ocaktaşı Keşkek Festivali, Dikmetaş Yayla Şenlikleri, Şebinkarahisar'ın Fetih Şenlikleri (29.8.1473), Atatürk'ün Şebinkarahisar'a Gelişi (11.10.1924), Alucra Yayla Şenlikleri ve Çamoluk Bal Festivali.⁴⁸

Evlenme çağına gelen yani 18-20 yaşına gelen her erkek için ana-baba bir gelin aramaya başlar. Uygun bir kız bulunduğu oğlan evinden 3-5 kadından oluşan bir düğün heyeti kurulur ve kız evine gönderilir. Giden düğün heyeti belli etmeden kız evini ve kızını inceler ve bir şey demeden ayrılır. Kız tarafı da bu arada oğlanı ve oğlan tarafını iyice araştırır. Bu süreç sonunda her iki taraf da birbirinden memnun olursa oğlan tarafı ikinci bir heyet gönderir ve esas niyetlerini açıklar. Üçüncü gidişte söz kesilir. Daha sonra nişan ve düğün günleri tespit edilir. Nişan gününden bir gün önce mahalle ve köy halkı nişan törenine davet edilir. Düğünler genelde pazartesi öğleden sonra başlar Cuma günü akşamına kadar sürer. Düğüne gelenler bil hassa köylerden bulgur, yağ vs. yiyecekler getirirler. Düğünün ikinci günü alayla kız evine gidilir. Üçüncü günü geline hamam yapılır. Dördüncü günü damat tıraşı ve damadın hamama götürülmesi yapılır. Gelin oğlan evine götürülür. Güveyi Yatsı Namazının Cami de veya köy odasında cemaatle kılındıktan sonra sağdıç ve arkadaşları tarafından evine götürülür. Cuma günü temizlik ve yemeği müteakip damat sağdıç evine gider. Akşama kadar eve uğramaz. Bu gün gelin görmeye gidilir.⁴⁹

Düğün, dernek ve gezilerde bu yöre halkı mutlaka temiz urbalarını giyerler, giyinişleri sade ve doğaldır. Köylü erkekler kesilen davarlardan elde edilen yün, tiftik ve kıldan yaptıkları “Şal” adı verilen kumaş giyerler. Mahalli kumaşlardan zigve, çaşkur ve mintan şeklinde giysiler yapılır. Şehir erkeklerinin tamamı pantolon ve ceket köy erkeklerinin bir kısmı çaşkur, aba, zigve ve mintan giyerler. Köylü kadınlarının büyük kısmı düzelden yapılmış “peşli” adı verilen ve etek entari geri kalanı da basma ve kasaldan yapılmış fistan giyerler.

⁴⁸ Hikmet Okuyar, Şebinkarahisar Sevdası, (İstanbul: 1998, Şebinkarahisarlı İş Adamları ve Yardımlaşma Derneği), 21.

⁴⁹ Şebinkarahisar belediyesi, www.sebinkarahisar.bel.tr belediye resmi web sayfası.

Yemek ve müzik kültürü kendine özgüdür. Yemeklerden bazıları celecoş orbası, gll gvur, toyga orbası, keşkek, hoşveren kavurması sayılabilir. Tez belgesel fotoğraf kitabında “Bayram Hazırlığı” adı altında bir bölüm olarak bu yemek kültürünün nasıl devam ettirildiğini belgelemek için bu konuya yer verilmiştir.⁵⁰

Türküleri de genel olarak düğün türküleri ve oyun havalarıdır. Bunlardan başlıcalar; Karahisar Türküsü, Düz Ayak, Efeler Türküsü, Dudu Dilli, Altın Yüzük, Zülüflerin Tutam Tutam, Kemençe Türküsü, Kelkit Türküsü, Tamzara Türküsü, Giresun Kayıkları sayılabilir.⁵¹ Yine bu geleneğinin yaşatıldığını göstermek için fotoğraf kitabında bir bölüm bu konuya ayrılmıştır.⁵²

3.5. Toplukonak Köyü

Tez çalışmasının konusu olan etinkaya Ailesi'nin kökeni Toplukonak köyüdür. şebinkarahisar merkezine 32 km mesafede Altınevre-Alucra yolu üzerinde kurulmuştur. Toplukonak köyünün 7 mahallesi ve 90 hanesi bulunmaktadır nüfusu 450'dir. Nüfusunun 8-10 misli kadarı Ankara, İstanbul, Kayseri, Ordu, Samsun, Kocaeli, İstanbul, Bursa ve Yalova'da yaşamaktadır. İki cami ve imam evi, iki okul lojmanları, bir boğa evi, 800 aboneli PTT santrali, su değirmeni, 1 tarım kredi kooperatifi ile şehrin en modern kylerindedir. Okuma yazma oranı çok yüksektir. Türkçeden başka ikinci bir dil de bilen ve bilgisayar kullanan köy insanının sayısı her geçen gün artmaktadır. Gurbet ile sıla arasındaki münasebetleri canlı tutmak, köyün acil ihtiyaçlarının karşılanmasına katkı sağlamak, gurbetteki hemşerilerinin örf adet ve geleneklerine bağlı olarak dirlik düzenlik içinde yaşamalarına yardımcı olmak gayesiyle merkezi Gebze'de bulunan Toplukonak Köyü Kalkındırma Dayanışma ve Güzelleştirme Derneği aktif faaliyetlerine devam etmektedir.⁵³

⁵⁰ Cihan etinkaya, Belgesel Fotoğraf Kitabı, Giresun'dan İstanbul'a Bir G Hikayesi, (2016). “Bayram Hazırlığı”

⁵¹ şebinkarahisar belediyesi, www.sebinkarahisar.bel.tr belediye resmi web sayfası.

⁵² Cihan etinkaya, Belgesel Fotoğraf Kitabı, Giresun'dan İstanbul'a Bir G Hikayesi, (2016).

⁵³ Hikmet Okuyar, şebinkarahisar Sevdası, (İstanbul: 1998, şebinkarahisarlı İş Adamları ve Yardımlaşma Derneği), 149.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÖRNEK AİLE

4.1. Çetinkaya Ailesi

Konu edinilen Çetinkaya Ailesi'nin etnik kökeni Türklerin Kayı boyunun Karaman Türkleri (Yörük Türkmenleri de denilen) soyuna dayanmaktadır. Yörükler yerleşik hayata geçmemiş yaylak-kışlak şeklinde yaşayan sadece hayvancılıkla geçinen Türkmen aşiretleridir. Karamanoğlu Beyliği hâkimiyetinde yaşarken Fatih Sultan Mehmed'in 1467-1470 yılları arasındaki Karaman seferleri sırasında balkanlardaki Türk nüfusunu arttırmak amacıyla göç ettirilmiştir. Bu grup, Osmanlı Hâkimiyetindeki Selanik eyaletine bağlı Selanik'in kuzeyde Makedonya taraflarına yakın Kayalar Kazasına yerleşmiştir. Böylece aile zorlamayla da olsa yerleşik hayata geçmiş ama keçi yetiştiriciliği gibi hayvancılıkla uğraşmaya devam etmiştir.

Çetinkaya Ailesi, Makedonya'da Kayalar Kazasının Koçana köyünde yaklaşık 450 yıl yine kendi öz kültürlerini aynen devam ettirerek yaşadıkdan sonra yeniden göçle tanışması Kurtuluş savaşından sonra yaşanan 1923 yılındaki Lozan Konferansında Türk ve Yunan tarafıyla yapılan karşılıklı bir "Mübadele" sözleşmesiyle başlar. Mübadele, Anadolu'daki Rumlarla, Yunanistan'da yaşayan Türk ailelerinin ve iki taraftan boşaltılan ya da el konulan malvarlıklarının takas edilmesine dayanır. Göç sırasında zengin olanlar paralı gemilerle Akdeniz gibi limanlara gönderilirken yoksul olan Çetinkaya Ailesi yaklaşık 6 ay Selanik limanında bekleyerek zor şartlarda gemiye binmiştir. Selanik limanından "Gülcemal" gemisine diğer halkla beraber toplu olarak bindirildikten sonra çok zor şartlarda Giresun limanına gelirler.⁵⁴

---

⁵⁴ Röportajlar: Alim Avcı, Ahmet Cüce, Ali Rıza Çetinkaya, Salidin Çetinkaya.

Mübadele sırasında iskân edilecek bölgeler on mıntıkaya ayrılmıştır. Birinci mıntıka Giresun ilinin de bağı olduğu Samsun Mıntıkasıdır.⁵⁵ Giresun iline bağı olan Şebinkarahisar ilçesine Kayalar kazasından gelen mübadiller iskân edilir. Giresun Limanına indirilen Çetinkaya Ailesi yola kağınlarla devam ederek yolculuğun son durak noktasına yani Şebinkarahisar'ın, eski adıyla “Karagevezit” yeni adıyla “Toplukonak” köyüne varır ve buraya yerleşerek bölgenin yerli halkına karışır. Yapılan röportajlara göre Giresun valisi Aileye kalacakları yeri seçme şansı vermiş isterlerse fındık tarlaları alabileceklerini söylemiştir, ancak; Ailenin büyükleri bağımsızlığına düşkün Yörük kültürlerinin etkisiyle bu dağılık ve sulu vadiden oluşan Şebinkarahisar'ı görür görmez beğenmiş keçi ve koyun yetiştirebileceklerini düşünmüşlerdir. Aslında bu konuda yanılmışlardır zira Şebinkarahisar Karadeniz'de olmasına rağmen sert kara iklim şartlarına sahipti ve Makedonya'nın iklimine hiç benzemiyordu. Bu yüzden hem iklim şartları onları zorlamış hem de kendilerine verilen tarlalarda çok da iyi bilmedikleri tarım işlerini yapmaya zorlanmışlar daha sonraki nesil ise arıcılık ve marangozluk yaparak geçimini sağlamıştır.⁵⁶

Son yüzyılda Osmanlı Topraklarında yaşanan büyük savaşlar Balkan Savaşları, 1. Dünya Savaşı ve nihayet Kurtuluş Savaşı gibi zorlu savaş yıllarının ardından birçok Türk ve Müslüman aileler evlerinden ve yurtlarından göç etmek zorunda kaldılar. Bu büyük göçmen grupları, göç ettikleri yerlerdeki insanlar tarafından da göçmen olarak hakir görülerek onların kısmen yaşadıkları bu yeni topluma yabancılaşmasına, hatta bir kaç nesil boyunca da devam edecek olan kabullenilmeme ve ötekileştirilme duygusuna neden olacaktır.

Çetinkaya Ailesi'nin yaşadıkları da diğer göçmenlerden pek farklı olmamıştır. Ancak soyadlarından da ifade ettikleri gibi buldukları ortamın zorlu şartlarına kaya gibi direnmişler, asla pes etmeyerek kendilerini var eden öz kültürlerinden de kopmadan yaşadıkları yerlerdeki insanlarla kaynaşarak, gerektiğinde onlarla birlikte hareket yüksek mevkilere gelmeyi başarmışlardır. Aile ilk başlarda bazı zorlukla karşılaşmıştır örneğin, Ailenin ilk gelen nesli çiftçilikten

---

⁵⁵ Eda Özcan, Ahali Mübadelesi ve Yardımların İstanbul Örneği, 63. (ÇTTAD, IX/20-21(2010/ ss.55-75)

⁵⁶ Salidin Çetinkaya röportajı, (4.09.2016).

anlamaz daha çok keçi yetiştiriciliği yaparak geçinirmiş köyü de buna uygun olduğunu düşünerek seçmişler. Ancak devlet tarafından diğer Şebinkarahisar'a gelen göçmenler gibi, onlara fert başına on dönüm arazi ve bir öküz verilerek yörenin dağlık ve zorlu şartlarında tarım ve hayvancılıkla geçinmeleri şansı tanınmıştır. Şebinkarahisar'a ilk gelen göçmenlerin çoğu sert iklim koşulları nedeniyle bir iki sene de başka yerlere göçerken Çetinkaya Ailesi zorlu şartlara dayanmasını bilmiş marangozluk, arıcılık ve fındık yetiştiriciliği de yaparak geçimini sağlamış; kültür şoku ve çatışmasını kısa sürede atlatarak kendi kültürlerine özgü yemek ve tatlıları da çevrelerine öğretmek yörenin kültürüne katkı yapmışlardır. Hatta Toplukonak köyünde muhtarlık seçimlerini kazanmayı başararak yörede hatırı sayılır bir aile olmuştur.⁵⁷

Bir sonraki nesil ise, 1933 de büyük bir yangın, 1939 da büyük Erzincan depremi gibi doğal afetler yaşanmış daha sonraki yıllarda birinci dünya savaşının zorlu koşullarıyla mücadele etmiş nihayetinde 1950'li yıllardan itibaren yaşanan tarımın hızlı sanayileşmesi sürecinde tarımda işçiye ihtiyacın azalması devletin kırsal kalkınmaya yeterli destek ve sübvansiyon vermemesi ve ailenin nüfusunun da artması sonucunda toprakların bölünmesiyle kişi başına düşen araziden yeterli verimi sağlayamadığından büyük şehirlere göç etmek zorunda kalmıştır. 1960'lı yıllardaki planlı ekonomi dönemi kırsal bölgelerde devlet yatırımlarına girişmişse de bu yatırımlar yarım kalmıştır. Ayrıca bu dönemdeki sanayileşme hareketleri tarıma yeterince destek vermemiş hatta var olan destekleri de kesip üretime kotalar koymuştur. Bu ilçedeki tarım üretiminin iyice azalmasına ve ilçenin ekonomisinin bozulmasına neden olmuştur.⁵⁸

Böylece 1960'lı yıllarda başlayan göçle birlikte birçok aile Şebinkarahisar'dan göç etmiştir. Bunda önden gidenlerin kazançlarını, şehir hayatını överek anlatarak özendirmelerinin de payı bulunmaktadır. Büyük şehirlere göç eden ailelere, dernekler ve önceden göç edip yerleşmiş aileler yardım yaparak işsiz kalmalarını önlemişlerdir. Gerekliğinde barınma sorunlarını çözmek için bir odalarını vermişlerdir. Şebinkarahisarlıların aralarında kurduğu iletişim ağına örnek

⁵⁷ Röportajlar: Alim Avcı, Ahmet Cüce, Ali Rıza Çetinkaya, Salidin Çetinkaya.

⁵⁸ Röportajlar: Alim Avcı, Ahmet Cüce, Ali Rıza Çetinkaya, Salidin Çetinkaya.

vermek gerekirse; örneğin, kırsal kesimden şehre yeni göç etmiş bir birey için dernekler aracılığıyla “Şu kişinin oğlu işsizdir şu mesleği yapmaktadır gibi” kısa bir mesaj tüm sosyal iletişim ağında yayılarak ilgilenenlerin veya yardımcı olabilecek kişilerin bu mesaja cevap vermesi sağlanır. Bu şekilde işsizlik sorunu önlenmiş olur. Birbirine oldukça bağlı bu insanlar arasında işsizlik oranı gerçekten düşüktür. Genelde Şebinkarahisarlı vasıfsız işçiler Demir-Çekme sektöründe kolaylıkla iş bulabilmektedir. Bunun yanında, tekstil ve inşaat alanında da istihdam olanakları vardır. Şebinkarahisarlıların özellikle oto galeri alanında da adları çok geçer.

Şebinkarahisar’ın kendine özgü bir özelliği de okuma yazma oranının bölgeye göre oldukça yüksek olması, eğitilmiş gençlerin sayısının fazla olmasıdır. Bu gençler istedikleri eğitim, sağlık, kültür ve iş olanaklarını merkez illere de uzak olan bu köyde bulamadığından yoğun göç hareketleri başlamıştır. Ağırlıklı olarak göç verilen şehirler İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa ve Kocaeli’dir. Özellikle İstanbul’a olan göç Gebze, Okmeydanı ve Hasköy’e olmuştur. Birinci sırada ise Gebze yer almaktadır. Şebinkarahisar’dan göç edenler gecekondulaşmanın rahat olduğu sanayinin hızla geliştiği bu bölgeyi tercih etmişlerdir. Eskiden büyükşehir belediyesine bağlı olmayan Gebze, kaçak yapılaşmanın daha kolay olduğu bir semttir. Hâlihazırda hala Şebinkarahisar’dan göç eden insanlar ilk olarak Gebze daha sonrada Okmeydanı, Hasköy, Sarıyer, Ortaköy ve Ayazağa semtlerini tercih etmektedir.⁵⁹

Şebinkarahisar’dan göç eden insanlar gittikleri yerlerde fazla zorlanmamış rahat bir uyum süreci yaşamışlardır. Bu eğitim seviyelerinin yüksekliğinden ve bilinçli bir topluluk olmasından ileri gelmektedir. Şebinkarahisarlılar kökenlerinde bulunan yardımlaşma ve dayanışma duygusunun da etkisiyle, kendi öz kültürlerinden taviz vermeden gittikleri bölgelerin kültürlerine uyum sağlayabilmiş ve oraların kültürlerini de zenginleştirmişlerdir. Bu topluluktan birçok ünlü kişi çıkmış topluma ve vatanına faydalı insanlar olmuşlardır.

Şebinkarahisarlılar özellikle en çok göç verdikleri İstanbul’da birçok dernek kurmuşlardır. Birlik ve beraberliğine düşkün olan bireyler kültürlerini devam

---

⁵⁹ Röportajlar: Alim Avcı, Ahmet Cüce, Ali Rıza Çetinkaya, Salidin Çetinkaya.

ettirmek birbirleriyle bağlarını kaybetmemek için büyük bir haberleşme ağı kurmuşlar ve birbirleriyle devamlı haberleşme halindedirler. Şebinkarahisar'ın toplamda 65 tane köyü mevcut bunların 63 tanede derneği mevcuttur. Sadece iki tane köy mahalle olarak Şebinkarahisar'a bağlandığı için dernekleri yoktur. Vakıf olarak Şebinkarahisarlılar Vakfı, Şebinkarahisarlılar İşadamları Derneği, Şebinkarahisar Ufuk spor Kulübü vardır. İstanbul'da olan bu dernekler Şişli bölgesinde Şebinkarahisarlılar İşadamı Derneği, Şebinkarahisarlılar Yardımlaşma Derneği, Beşiktaş Levent'te ise Şebinkarahisarlılar Vakfı vardır. Bu vakfın şubeleri aynı zamanda Ankara, İzmir ve Bursa illerinde de mevcuttur.

Çetinkaya Ailesi'nin de mensubu olduğu Toplukonak Köyü'nün İstanbul'da bir derneği bulunmaktadır. Ailenin tüm akrabalarıyla köylüler arasındaki iletişim ve haberleşme bu dernek üzerinden sağlanmaktadır. Aynı zamanda diğer köy dernekleriyle de bağlantılı olan sistem şu şekilde işlemektedir. Örneğin; bir düğün olduğu zaman tüm kayıtlı üyelere cep telefonu yoluyla kısa bir davet mesajı atılır. Aynı şekilde ticari ve ekonomik alanda da bu iletişimden faydalanılmaktadır. Örneğin, Kurban bayramı zamanı eğer köylüler satmak için kurbanlık getirdiyse "Tüm köylülerimize kurbanlıklarınızı hemşerilerimizden satın alınız." şeklinde bir kısa mesaj atılır. Ya da köyden elma, armut gibi yörenin meyve ve sebzesi gelmişse "Okmeydanı'nda Şebinkarahisar derneğinin önünde satılacaktır." diye bir duyuru yapılır.

Köy derneklerinin bu şekilde işleyen sisteminin yanın da merkez derneklerinde de kendi içinde bir ağ sistemi vardır. Örneğin; merkezden önemli birisinin yakını vefat ettiğinde tüm köy dernek başkanlarına mesaj olarak iletilir. Önemli bir karar alındığında da hemen merkez derneği başkanına haber verilir. O da sistemden tüm köy derneği başkanlarına ve onlarında sisteminden tüm köylülere kısa mesaj şeklinde iletilir.

Çetinkaya Ailesi'nin de bir ferdi vefat ettiğinde aynı şekilde tüm köy derneklerinden bir bilgilendirme yapılarak Her ildeki köylerden Şebinkarahisarlılar Okmeydanı/Hasköy'de yapılan cenazeye katılmıştır. Bu şekilde birçok hemşerisiyle

tanışma fırsatı da elde edilmiştir. Binlerce insanın hazır bulunduğu cenazede tüm aile sıraya dizilerek tek tek taziyeleri kabul etmiştir. Ayrıca katılanlara mezarlıkta yemek dağıtılıp sonrasında ise ölü evinde taziyeleri kabul etmeye devam edilmiştir.⁶⁰ Bu tür bir cenaze örneğine belgesel fotoğraf kitabında yer verilmiş olup ne kadar kalabalık bir topluluk olduğu görülebilir.⁶¹

Tüm köy derneklerinin üstünde hepsinin tabi oldukları bir üst kuruluş olan Şebinkarahisar Yardımlaşma Derneği bulunmaktadır. Cenaze, Düğün, Ramazan ve Kurban Bayramlarında bayramlaşma ve yardımlaşma için olduğu gibi sosyal yardımlaşma bağlamında yoksul insanların tespit edilmesi, erzak ve kömür yardımı yapılması için de tüm hemşeriler arasında devamlı ve hızlı bir iletişim ağı kurulmuştur. Yine bu bağlamda, tespit edilen yoksul ve ihtiyaç sahibi ailelerin çocuklarına burs imkânı sağlanmakta olup 2016 senesinde İstanbul’da yaşayan 156 Şebinkarahisarlı çocuğa burs verilmiştir.

Şebinkarahisarlıların kendi aralarındaki sosyal ilişkilerini güçlendirmek, birlik beraberlik duygusunu arttırmak, öz kültürünü unutturmamak için köy dernekleri tarafından belirli günlerde piknikler, ramazanda iftarları hatta hatırı sayılır yerel ve ulusal sanatçıların getirildiği büyük şölen ve organizasyonlar yapılmaktadır. Bu organizasyonlar köy dernekleri kendi içinde ayrı, merkez dernekleri ayrı olarak organize edilip etkinliklere kısa bir cep telefonu mesajıyla tüm hemşeriler davet edilmektedir. Ramazanda bir köy derneğinin düzenlediği bir organizasyon fotoğraf kitabında “İftar” başlığı altında yer almaktadır.⁶²

Örnek Çetinkaya Ailesi üzerinden de görülebileceği gibi Şebinkarahisarlılar özellikle İstanbul’a olan göçte başarılı bir uyum süreci geçirmiştir. Köye geri dönüşler çok olmamakla birlikte sadece ilk göç edenlerden emekliliğini kazananlar arasında görülebilmektedir. Bu insanlar köylerindeki eski evlerini modernleştirerek ya da yeni modern evler yaparak orda yeni yaşam alanları kurarak memleket

---

⁶⁰ Röportajlar: Alim Avcı, Ahmet Cüce, Ali Rıza Çetinkaya, Salidin Çetinkaya.

⁶² Cihan Çetinkaya, Belgesel Fotoğraf Kitabı, Giresun’dan İstanbul’a Bir Göç Hikayesi, (2016). “İftar” .

hasretlerine son vermişlerdir. Ayrıca yapılan organizasyonlarla ilçedeki köylere yapılan yardımlar sayesinde köylerin kalkınmasının sağlanması ve geri dönenler için yaşam standartlarının yükselmesi de buna katkı sağlamıştır.

SONUÇ

Belgesel fotoğraf kitabı bu tez çalışması, Selanik göçmeni, Şebinkarahisar ilçesinin Toplukonak köyünden İstanbul'a göç eden Çetinkaya Ailesi hakkındadır. Bu kitap ortaya çıkarken, ön çalışma yapılmış, tarama ve nitel araştırma yöntemi kullanılarak konuyla ilgili özel ve resmi yayınlar, ses ve resim kayıtları, makaleler, kitaplar ve derneklerden elde edilen bilgiler taranmıştır. Böylece örnek ailenin kültürleri, onları göç etmeye zorlayan nedenler, hangi şartlarla geldikleri ve geldikleri yerlere nasıl uyum sağladıkları anlaşılacak görsel sunumun daha doğru ve etkili olması istenmiştir. Çalışma aynı zamanda bir toplumsal bellek işlevi göreceğinden toplumsal belgeci fotoğraf kitabı yapılmıştır. Bu şekilde örnek aile üzerinden aslında, mübadele ve iç göç olgusunu yaşayan milyonlarca ailenin farklı bir kültür ortamına olan uyum sürecindeki sorunlar ve bu sorunlarla nasıl başa çıktıkları, geleneksel kültürlerini nasıl devam ettirdikleri ve aidiyetlerini kaybetmemek için neler yaptıkları, aralarındaki sosyal iletişimleri, adet ve görenekleri incelenmiş; örnek aile seçilen Çetinkaya Giresun'dan İstanbul'a göç etmesiyle devam eden gündelik yaşamlarına tanıklık edilmiştir.

Konu incelenirken örnek aile seçimine özellikle dikkat edilmiş, çalışmayı yapanın kendi ailesini seçmesi göç gerçekleşirken yaşanan süreçler hakkında birinci elden kaynaklardan daha doğru bilgi edinilmesini ve kültürel hayatı yansıtacak fotoğrafların çekiminin daha kolay yapılmasını sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- 2009, Kentleşme Şurası. Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyon Raporu. Komisyon Raporu, Ankara: T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 2009.
- Afyoncu, Erhan. Otlukbeli Savaşı. Cilt 34, TDV İslam Ansiklopedisi içinde, 4-6, 2007.
- Aksoy, Zeynep. «Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim.» Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 5, no. 20 (2012): 292-303.
- Algan, Ertuğrul. «Fotoğrafın İlk Yüzyılı, Belgesel Fotoğrafçılık ve Sayısal Gelecek.» Anadolu Sanat, 2007, 87-100.
- Alwndawi, Anas. Kara Sinân Yûsuf B. Abdulmelik B. Bahşiş'in Zeynü'l-Menâr Fî Şerhi Menâri'l-Envâr Adlı Eserinin Tahkiki. Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi, 2014.
- Balcı, Sezai. «LOZAN MÜBADİLLERİNİN GİRESUN'A YERLEŞTİRİLMELERİ VE MÜBADİLLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR.» Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu, 2008: 76-83.
- Burak, Oğuzhan. Fotoğraf ve İletişim. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2015.
- Çelik, Fatih. «Türkiyede İç Göçler: 1980:2000.» Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, no. 22 (2007): 87-109.
- Çetinkaya, Ali Rıza, röportaj yapan Cihan Çetinkaya. (4 Eylül 2016).
- Çetinkaya, Cihan. Giresun'dan İstanbul'a Bir Göç Hikayesi. İstanbul, 2016.
- Çetinkaya, Salidin, röportaj yapan Cihan Çetinkaya. (4 Eylül 2016).

Keribar, İzzet. Fotoğraf Sanatçıları Dizisi. İstanbul: Eczacıbaşı Vakfı Yayınları, 2015.

Medium.com..<https://medium.com/turkce/belgesel-foto-rafecili-in-tari-hi-detaylari-f32cec3ea377#.50s1jopx3>. (02 03, 2016 tarihinde erişilmiştir).

Menteşe Belediyesi Resmi Web Sitesi. <http://www.mentese.bel.tr/yoruk-kulturu/>. (08 04, 2016 tarihinde erişilmiştir).

Sağlam, Serdar. «Türkiye’de İç Göç Olgusu ve Kentleşme.» Türkiyat Araştırmaları, 2006: 33-.

Scott, Clive. Sokak Fotoğrafçılığı Atget'den Cartier- Bresson'a. Çeviren Hüseyin Yılmaz. İstanbul: Espass Sanat Kuram Yayınları, 2011.

«Şebinkarahisar Belediyesi Resmi Web Sitesi.» www.sebinkarahisar.bel.tr (01 05, 2016 tarihinde erişilmiştir).

EKLER

EK-1 RÖPORTAJLAR

Fotoğraf 1. Alim Avcı

Şebinkarahisar Yardımlaşma Derneği Kurucu Üyesi

İstanbul Şark Kahvesi Düğün Salonu.....09.10.2014

1.Katılımcı: Alim Avcı: AA(Toplukonak Köyü / Şebinkarahisar / Giresun)

- Alim Avcı 1958 yılında Toplukonak Köyü'nün bağlı olduğu Şebinkarahisar'da doğmuştur. Evli ve iki çocuk sahibidir. Köyün eski dernek başkanı olan Alim Bey aynı zamanda, Şebinkarahisar Ufuk spor Kurucu üyesi, Şebinkarahisar yardımlaşma derneğinin kurucu üyesidir. Şu an hepsinde görevlerine devam etmektedir.

2.Katılımcı: Ahmet Cüce : AC (Danacılar Köyü / Şebinkarahisar / Giresun)

CC- Alim Bey sizi tanıyabilir miyiz?

AA- 1958 Giresun, Şebinkarahisar, Toplukonak köyü doğumluyum ve aynı zamanda köyün eski dernek başkanayım, Şebinkarahisar Ufuk spor Kurucu üyesi, Şebinkarahisar yardımlaşma derneğinin kurucu üyesiyim. Şu an hepsinde görevlerim devam etmektedir.

1984 yılında bizde ağabeylerimiz gibi İstanbul'a göç ettik gurbete geldik.

CC- Sizin aile kaç kişiden oluşuyor kaç kardeşiniz?

AA- Biz dört kardeşiz 8 tanede çocuklarımız var. Ailemiz komple göç etmiştir, sadece annemiz tam anlamıyla İstanbul'a göç edememiştir. Kışın 6 ay İstanbul'da yazın 6 ay köydedir.

CC- Peki sizin gibi memleketimizden göç İstanbul'un hangi semtlerine olmuştur?

AA- Kalan tüm ailemiz Gebze, Okmeydanı ve Hasköy'e göç etmiştir. Birinci sırada ama Gebze yer almaktadır. Bizim bölgeden gelenler gecekondulaşmanın rahat olduğu sanayinin hızla geliştiği bu bölgeyi tercih etmişlerdir. Eskiden büyükşehir belediyesine bağlı değildi Gebze ve kaçak yapılaşma daha kolaydı. Hâlihazırda hala Şebinkarahisar'dan göç eden insanlar ilk olarak Gebze daha sonrada Okmeydanı, Hasköy, Sarıyer, Ortaköy ve Ayazağa semtlerini tercih etmektedir.

CC- Şebinkarahisar'dan İstanbul'a iç göçten bahsetmek gerekirse, sebebini neye bağlarsınız. Toprak yetersizliği mi, nüfusun hızla çoğalması mı? Şebinkarahisar neden göç verdi?

AA- Toprağımızdan yana bir sıkıntımız yoktur aslında. Osmanlı İmparatorluğu zamanı vilayetliğı vardı ve cazibe merkeziydi. Kanuni Sultan Süleyman bile

ömründe iki cami yaptırmıştır. Bir tanesi İstanbul'da bir tanesi de Şebinkarahisar'dadır. 1933 yılına kadar geçirdiği yedi büyük yangın vardır, bu büyük yangınlar şehre büyük kayıplar yaşatmıştır. Zamanında şebeke suyunun olmayışı, evlerin iki katlı ve ahşap oluşu yüksek konumundan dolayı rüzgârında etkisiyle her seferinde şehrin aldığı yaraları büyötmüştür. Bu büyük yangınlar şehrimizin vilayetliğinin 1933 yılında düşmesine sebep vermiştir.

Zamanla gelir gideri karşılamamıştır, esnafta bittiği için ne oldu göç verdi bu sefer. Göç verince de devlet tarafından verilen milli hâsılat azaldı. Yatırımlar azaltıldı, devletin verdiği sözler tutulmadı. Örneğin hava alanı projesi hazırlandı. Arazi tatbiki yapıldı, kamulaştırıldı, planı çizildi ve hatta zemin betonu bile atıldı fakat bir şekilde devam ettirilmedi ve yapılmadı. Türkiye Süt Endüstri Kurumu'nun arsası alındı, kamulaştırıldı ama süt fabrikası yapılmadı. Tütün ekiyorduk köylü tütün ekiyordu kota koydular daha sonrada tamamen kaldırdılar, ayçiçeği ekiyorduk tamamen kaldırdılar. Hayvancılık gitgide azaldı. Genç nüfus giderek gurbete göç edince iş gücünde azalmış oldu. Göç vermesinin esas sebebi devlet desteğinin az olmasıdır. Artı yol ciddi problem oldu. Örneğin kış aylarında kadınlarımız doğum yaptığında çok sıkıntılar yaşadık bizim köyümüz Şebinkarahisar'a 28 km uzaklıktadır. Doktor gelene kadar ya da ambülâns gelene kadar çoğu doğum gerçekleşmekte hatta imkânsızlıktan ölümler çok olmaktaydı. Hastane önünde bile ölümler olduğunu hatırlarım. Ciddi oranda doktor eksikliği çektik hatta cerrahi müdahalelerde bile merkez hastanemizin yetersiz kaldığı durumları gördük. Bunlar hep göçe unsurdur. Önemli bir problemde ulaşım sıkıntısıdır. Şebinkarahisar merkez Giresun'a ters iç tarafta kalmaktadır. Geçen sene Giresun'la bağlantımızı sağlayan Eğribir Tepesi Ekim ayının ikinci haftasında hava muhalefeti dolayısıyla yolları kapatmıştır. Merkez ile aramızda tek yol olduğundan birçok aksama yaşanmıştır. Günümüzde bile yaşadığımız bu problem göç durumunu hala körüklemektedir. Bu tarihlerde Şebinkarahisar ve köylerinde ki Almancı vatandaşlarımız pasaport işlemlerini yaptırabilmek için kapanan yoldan dolayı alternatif olmadığından önce Sivas sonra Tokat ve Ordu il sınırlarını dolaşarak merkezimiz Giresun iline ulaşarak işlemlerini yapmak zorunda kalmışlardır. İlçe merkezlerinde imza yetkisi olmadığı için basit bir işlemde bile kaymakamlığa il merkezine gitmek gerekiyordu. Örneğin

daha öncesinden göç etmiş bir vatandaşımızın köydeki annesi vefat ediyor. Burada köyünden ya da Şebinkarahisar'da yaptıracığı işlemler yetersiz kalacak ve kış aylarında il merkezine gitmesi çok zor olacak o yolun kapalı olma ihtimali çok yüksek daha önce bahsettiğimiz gibi üç dört il dolaşarak Giresun'a ulaşmak zorunda kalan çok olmuştur. Bu yüzden göçe sebep aramaya gerek hiç yoktur. Sebepler ortadadır.

CÇ- Göç ettikten sonra bile memlekette yaşanan sıkıntılar peşimizi bırakmıyor diyorsunuz?

AA- Evet durum biraz böyle sanırım.

CÇ- Peki giderek işler hep kötüye mi gitmiş Şebinkarahisar bomboş mu?

AA- Yazları nüfusumuz yüz bini buluyor. Memleketimizden geçmiş değiliz birçoğumuz yaz ayları geldi mi ilk fırsatta köylerimizi merkezimizi ziyaret ediyoruz. Fakat devlet desteğinin olmamasından dolayı merkezimiz ve köylerimiz gelişmiyor.

CÇ- Bu desteğin hala alınmamasın da köy ve merkez nüfusunun azlığı sebep olabilir mi?

AA- Kesinlikle öyle bire bir dediğiniz gibi, bizim topraklarımız çok göç vermiştir çünkü.

CÇ- Şimdi Şebinkarahisar'ın merkez olarak ayrı göçü olmuş, köylerinin ayrı göçü olmuştur o zaman burada şehirden şehre ve köyden şehre göç olmuştur diye iki ayrı durumdan bahsedebiliriz.

AC- Hatırlatma amaçlı söylüyorum. Şebinkarahisar merkezi genelde okumuş insanlardan oluştuğundan dolayı tayin ve görev amaçlı merkezi terk etmek zorunda kalmışlardır.

CC- Diyebilir miyiz o zaman çiftçisinin yanında okumuş insanı da meslek sahibi olmuş insanı da göç etmek zorunda kalmıştır. Hatta ciddi oranda beyin göçü bile verilmiş denilebilir mi?

AA- Şebinkarahisar'ın genelini düşünürsek okuma oranı %99'dur. Oy kullanmada %100 bir orana sahibiz.

CC- Peki göçü nerelere vermişiz tümü şehirlere mi olmuş ve hangi şehirlere olmuştur?

AA- Tümü şehirlere olmuştur. Göç verdiğimiz şehirler İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa ve Kocaeli'dir. Beyin göçünden de bahsetmek gerekirse örneğin Şebinkarahisarlı olup üniversitelerimizde çalışan tam 33 profesör vardır. Mesela Çukurova Üniversitesi Rektörü hemşerimizdir. Biz gurbetçiler olarak Şebinkarahisar'da devletten destek almadan üç bin öğrencinin okuyabileceği meslek yüksekokulu yaptırдық. Öğrencilerin yatakhanelerine kadar biz yaptırдық. Gönüllü anneler oluşturduk dedik ki mesela şehir dışından kazanan kızlarımızın annelerini bizimde kızları okuyan annelerimiz telefonla arayarak "Korkmayın kızınız bizimde kızımızdır evimizde misafirdir bizde onların birer anneleriyiz." dediklerinden ülkemizin birçok kızının da okumasına sebep olmuşuzdur. Çok şükür şimdi yurtlarımızı eksiksiz tamamladık. Bu okulu biz yüksek bir başarı olarak görüyoruz ve göçüde azaltacağını ümit ediyoruz çünkü bu üç bin öğrenci birer ekmek yediğinde üç bin ekmek yapar, birer tane yumurta yediğinde üç bin tane yumurta yapar. Bu durumda dolayısıyla köylüye dağılıyor. Yumurta, et üretimi tarım geliyor. Otobüs firmaları daha çok çalışıyor vs.

CC- Mesela bu yüksekokulun açıldığı gibi bir kaç tane de fabrika açılrsa şehrin içinde göç vermez nüfus biraz daha çoğalır. Köylere de devlet desteği verilse tarım için hayvancılık için ya da arıcılık için vs. Teşviklerle bu üretimlerde artar.

AA- Bunlarda günümüzde oluyor da bunları günümüzde yapacak insan kalmadı. Düşün yani en genci senin amcan mesela köyümüzün muhtarı ne yapabilir? Yaşı benim emsalimdir, bu saatten sonra ne yapabilir.

CÇ- Şimdi amcam Rıza Çetinkaya'nın üç çocuğu var. Kızı evlendi İstanbul'a Gebze'ye geldi zaten hatta amcamın emekliliği için mi yoksa yatırım için mi bilmiyorum kızına yakın bir ev aldığını duydum. Diğer iki oğlundan biri askerliğini bitirmek üzere diğeri de henüz okuyor aynı zamanda kendisine yardımcı oluyor diye biliyorum. Fakat kendileriyle geçen sene sohbet ettiğimde ikisinin de hayali büyükşehre göç etmek. Birisi İstanbul'a ablasının yanına diğeri akrabalarımızın yanına İzmir'e göç etmek istiyorlar. Şu anda ki durumda eskisinden farklı değil çocuklarda aynı amcaları gibi okuyup mesleklerini şehirlerde icra etmek istiyorlar. Babalarından sonra evdeki hanemiz kapanabilir. Haliyle topraklarımız işlenmeyecek ve ülkenin tarım ve hayvancılığında ki azalmaya birde bizim köyümüzden katkı olacak.

AC- Bizim Danacılar Köyümüzde kimsemiz kalmadı. Biz Çıtırlar Ailesi beşi erkek dördü kız olmak üzere dokuz kardeşiz ve tamamımız İstanbul'a göç etti.

CÇ- Kimse kalmak istemedi mi misyonu devam ettirmek ya da çiftçilikle uğraşmak?

AC- Evimiz var kapımız kitli. Arazimiz olmasına rağmen bizde kimse kalmak istemedi.

CÇ- Şöyle bir durumdan bahsediliyor; Kırk dönüm elli dönüm arazinin aşağısında tarlası olan ailelerde çok çocuk olduğunda yetersiz kalmaya başlıyormuş ve büyüyen çocuklar büyükşehre göç etmek zorunda kalıyorlarmış.

AA- Aynen öylede oldu bizim köyümüzde de örneğin sizin aileden bahsedelim. Köyde sadece Rıza Çetinkaya kaldı. Babanlar altı kardeş olmasına rağmen kardeşlerden sadece bir kişi memlekette kalıp çiftçiliği devam ettirmiş.

CC- Amcamda kardeşleri gibi başta göç etmiş fakat aile baskısı ve birkaç iş denemesinden sonra köye geri dönmeye karar vermiştir. Dedem büyük baskı yapmış en sevdiği çocuğuymuş ve babamda ekstradan konuşmuş ve sonunda köyüne geri dönmüştür.

AA- Ben 1962 doğumluyum. Yetmiş iki yılında ilkokulu bitirdim. Benimle birlikte 11 arkadaşım ilkokuldan sonra sanat okuluna gitmiştir. Babanda bunların içine dahildir. Eskiden ortaokul yerine sanat okulları vardı. Bu okuyanların hepsinin elinde altın bilezik olmuştur. Zanaatkâr olmuşlar birer marifetli insana dönüşmüşlerdir. Baban başta olmak üzere, Abidin Çetinkaya, Musa Çetinkaya, Anıl Damper Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Tütüncü, Muammer Tütüncü, İsmail Tütüncü, Arif Tütüncü, Mürsel Çiftçi vs... Bu arkadaşlarımın tamamı o zamanında güzel meslekler edinerek gurbetteki sayılı fabrikalarda iş bulmuşlardır. Bu mesleklere torna, kaynak ve demir ustalığı gibi örnekler verebiliriz. Mesela senin baban Kazım Çetinkaya İstanbul'da İÇDAŞ Demir Çekme fabrikasında baş ustalık yapmıştır. Düşünebiliyor musunuz fabrikada sorumlu olduğu 500-600 kişi vardı. Yöneticilik ve beceri konusunda Şebinkarahisarlılar çok başarılıdır.

CC- Diğer bölgelerde de araştırmalar yapıldığında yani Anadolu'da ki diğer iller diyelim genel olarak İstanbul'a göçte köyden şehre göç özellikle halkımız uç işlerde çalışmışlar. Eğitim düzeylerinin yetersiz kalmasından kaynaklanmaktadır. Fakat Şebinkarahisar halkı öyle değil İstanbul'a beş kardeş göç ettiyse bir aileden bunun en az 3-4 tanesi okumuş ve bir meslek sahibi olarak şehre gelmiştir.

AC- Bir gün Tamzara beldemizde bir derneğe gitmiştim. Duvarda bir fotoğraf asılıydı dikkatimi çekti ve sordum kim bunlar diye. O dört kardeşinde profesör olduğunu söylediler. Bizim memlekette okuma oranı çok yüksektir bu örnek güzel bir örnektir bence.

AA- Özellikle bu Tamzara köyümüzden çok bürokrat, milletvekili, profesör ve öğretim görevlisi çok fazla çıkmıştır. Altı yüz hanenin olduğu Tamzara'da her bir haneden başarılı en az bir kişi var olmuştur.

CC- Zamanında ne gibi önlemler alınsaydı da Şebinkarahisar göç vermeseydi?

AA- Bir örnekle başlayalım kendi köyümüzden bahsetmek istiyorum. Bir tane sulama göletimiz var devlet yatırımı olarak. Bundan sonra tarlalarımız üç kere mahsul vermeye başladı. Bizim memlekette hayvancılık çok önce bir gelir kaynağı olmasına rağmen çiftçilik önceliğimizdir. O yüzden bu sulama sistemi sayesinde kendi köyümüz başta olmak üzere çevre 2-3 köye de su dağıtımını yapabiliyoruz artık ve üretim katlanmıştır ve halkımız kalkınmıştır. Fazla suyumuzu satabiliyoruz, mahsulümüz üç kaç arttı, ağılımızdaki hayvanımızda üçse sekiz oldu. Gelir artınca aynı şehirdeki evler gibi köy hanelerimize de buzdolabı, fırın gibi şeyler alınmaya başlandı.

CC- Gelirler artınca, teknoloji kırsal yerlere ulaşınca, Şebinkarahisar'a hastane ve okullar yapıldıkça, ulaşım kolaylaştıkça göç duracak hatta geri dönüşler olacaktır. Nasıl örnek verdik; sulama gelince tarlalarımız sulandı, köylülere krediler verildikçe daha iyi seviyelere ulaşılır.

AA- Örneğin Şebinkarahisar'ın cevizi Türkiye'nin en meşhur cevizidir. Şu an hükümetin bir ceviz desteği var. Çok su istemediği için kırsalda bile yetişebiliyor ve çok mahsul veriyor. Bu yüzden her sene her aileye 10 adet ceviz fidanı veriliyor. Şu an için toplamda 33 bin fidanımız mevcuttur. Bu sene dağıtmak üzere aşılınmış ceviz fidanlarımız hâlihazırda beklemektedir.

CC- Anladığım kadarıyla devlet bu hazır aşılınmış fidanları köylüye ücretsiz veriyor.

AA- Kesinlikle öyle köylümüz ve devletimiz kazansın diye. Birde şunu eklemeliyim köyümüzün yukarısında gölet inşa edildikten sonra mahsullerimizde önemli bir artış oldu. Örneğin göletten sonra fasulye, tütün ve nohut satmaya başladık.

CC- Tütün üretimi tam olarak ne durumda benim hatırladığım kadarıyla eskiden çok fazla bir üretimimiz vardı. Ben çocuktum dedem Malik Çetinkaya yüksek oranda tütüncülük yapıyordu.

AA- Çok azaldı 100 hanede 3 hane üretiyor desek yalan olmaz.

CC- Peki neden bu noktaya geldi? Yapılmadığı için mi devlet mi engelledi?

AA- Devlet kota koydu fiyatlar düştü fazlasını almadığı için. Şeker pancarı ekiyorduk onun içinde kota koydular. Tütünden tekrar bahsederseniz göç vermeden önce önemli bir üretimimiz vardı. Baban köydeydi amcanlar köydeydi dedenle birlikte tütün üretimi yapıyorlardı. Kotadan sonra ne yapsınlar evlenmeleri gerek, çocuklarına bakmak zorundalar mecbur ya köyde geçinecekler ya da gurbete gidecekler. Tabi şimdi gelişmeler oldu yollarımız düzeldi. Devlet daha fazla ödenek ayırmaya başladı bizim bölgemize özellikle gölet bizim köyümüzün kurtarıcısıdır. Fakat bu durum sadece Şebinkarahisar ve bizim köyümüzü kurtarmıyor. Başka köylerimize de yatırım yapılmalı örneğin yanımızda Kolan Köyümüz var ellerinde çakıldan başka bir şeyleri yok. Odun kesip satıyorlar.

CC- Toprak mı verimsiz?

AA- Evet Toprak verimsiz üretime uygun değil ve çok fazla köy var çevresinde o yüzden yetersizde kalıyor. Sadece gelirleri ormandan odun kesip satmaktır. Kese kese ormanı bitiriyorlar. Ne yapsınlar ki başka toprak taşlı ve verimsiz sulamaları yetersiz.

CC- Peki nüfus plansızlığında göçü tetikliyor mu? Mesela 10 haneli bir köyde her kişi 5'er çocuk yapsa nüfus yaklaşık 3 katına çıkmış oluyor. Haliyle de

köyün sahip olduğu arazi ve imar yapısı bu nüfusu karşılamak için yetersiz kalıyor ve göç kaçınılmaz oluyor.

AA- Zaten bunun sonuçları hep bakın benim kuşağım 2. kuşak siz ise 3. kuşaksınız. Giderek şehirleşmişiz ve köyle bağlantımız kalmamış.

AC- Babanızda bilir sizde eskiden davarcılık yapıyorlardı. Dedeniz zamanında ekip biçiliyordu buğday vs ve bunların samanıyla hayvanlar otlatılıyordu. Ama kışın ortasında yetersiz kalıyordu hadi insanlar bir şekilde idare ediyordu ama hayvanlar için kür(çalı, toprak) yediyorlardı. Normal şartlarda bunun yapılmaması gerekir ama yetersizlikten ne yapalım.

AA- Şöyle bir örnek vermek istiyorum. Devletin bizim bölgede 3 ayrı HES (Hidro Elektrik Santrali) projesi var. Belki zararı olan bir sistem hes projeleri ama bilmiyorum.

CÇ- Evet bitki örtüsü ve doğaya kesinlikle zarar hes projeleri fakat fayda maliyete bakıldığı için yönetimin tercih ettiği bir uygulama.

AA- Doğrudur ama bize şöyle bir yansıması oldu gençlerimizden 24 kişi bu projede çalışıyor ve göç etmek zorunda kalmadılar.

CÇ- **Önemli bir istihdam yaratmışlar cidden.**

AC- Mesela benim amcamın oğlu Zeki Cüce bu sayede göç etmemiş ve köyde kalmıştır. Geleceklerdi normal şartlarda köyde karınlarını doyuramazlardı.

AA- Benim kayınçomda bu sayede kaldı. Amcamın oğlu Gebze'den gecekondü satın aldı göçecekti. Hes'te çalışmaya başlayınca sigortalı iş vazgeçtiler ve köyde kaldılar. Sırf bir kişi olarak düşünmeyin bunun 3 tanede çocuğu oldu hanımı da var size eder 5 kişi köyler dolu kaldı yüzlerce insanı memleketinde tutmuş oluyorsun. Bir ara

merkeze bir ayakkabı fabrikası kuruldu onun çok faydasını görmüştük fakat bilmediğimiz bir sebepten kapattılar.

AC- Tütün üretimi zayıflayınca haliyle birçok kişinin çalıştığı Tekel Fabrikasını da kapattılar. İşten çıkarılanların hepsi göç etmek zorunda kaldılar.

CÇ- Aslında Şebinkarahisar'ın ve köylerinin dağlık ve engebeli arazi şartlarına sahip olması da bazı konularda gelişmesini engelledi sanırım.

AA- Arazinin biraz kaygan oluşu var heyelan bölgesi zaten. Devletin desteği de olmayınca ne yapabiliriz.

CÇ- Merkezin daha düzgün bir araziye kaydırılması olayı vardı.

AA- Evet üniversite tarafına kaydırılması planlanıyor. Bu sene çok güzel dutumuz, pestilimiz ve çemişimiz var. Şebinkarahisar'ın olmazsa olmazları bunlar. Bu sene dolu döktü bunları hiç bir tane bile ilaçlık yokmuş diyorlar.

CÇ- Bu dolu ve dondan dolayı tüm Anadolu'da problemler olmuş sanırım.

AA- Ne oldu şimdi bu insanlar sıkıştı tüm umutlarını bu duta bağlamışlardı. Giresunlu nasıl fındığa bağlıyorsa bizde duta bağlıyoruz. Yazın Şebinkarahisar'a 100 bin kişi geliyor. Herkes birer kavanoz pekmez alsa yetmez bile. Şimdi insanlar ne yapacak çocuklarını doyurmak için Şebinkarahisar'da iş kısıtlı elinden çiftçilikten başka bir şey gelmeyen bu halk 6 ay İstanbul'a gidip hamallık yapacak evlerde boyacılık yapacak.

CÇ- Ailesini götürmese de tek başına gidip para kazanıp köyüne geri dönecek.

AA- Toprakta olsa ekmesi zor işlemesi zor oldu. Ne karasaban kaldı ne inek şu an traktör kullanılıyor. Ama mazot pahalı ekmeye gidiyorsun, biçmeye gidiyorsun getirmek için samanını ayırmak vs. üç sefer dört sefer tarlaya gitmek zorunda

kalıyorsun. Bizim arazimiz ne Trakya bölgesi gibi ne Konya ovası gibi düzlük değil ki engebeli arazi insan gücüyle ekip getiriyorsun.

CÇ- Genel olarak geçmişe dönüp baktığımızda 50’li yıllarda başlayan göç furyasından Şebinkarahisar olarak nasibimizi fazlasıyla aldık diyebilir miyiz?

AA- Diyebiliriz tabi ama halkımız küstü de böyle oldu. Hükümetler sözünü tutmadı. Sek Süt fabrikası yapılacaktı gidip Giresun’a kurdular. Arsası alındı Şebinkarahisar Havaalanı kurulacaktı. Projeleri çizildi betonları atıldı ama yapılmadı. Erzincan’da Sivas’ta hava alanı yokken bize yapılacaktı hemşerim. Devlet politikasının yanlış uygulamaları yüzünden böyle oldu. Bizim insanımız devletine küstü memleketine küstü. Öğretmen okulumuz vardı başka yerlerde lise yokken hem de 12 tane ayrı branştan lisemiz vardı.

AC- İlginç bir ayrıntı vermek istiyorum. Türkiye’nin yedinci mektebi Şebinkarahisar’da açılmış. O yüzden okuma oranı çok yüksek aslında.

AA- Giresun’a göre güneyde kalıyoruz. Aramızda ulaşım yok tünel yok. Yetiştirdiğimiz meyveleri, pestilimizi, cevizimizi götürüp Giresun’da sahil şehirlerinde götürüp satabilseydik paraya çevirseydik böyle olmazdı. Çocuklarımız gençlerimiz denize gidemiyor birde Giresunluyuz diyoruz. Tünel olmuş olsa bu problemler yaşanmaz.

CÇ- Peki Alim Bey göç konusundan bahsetmek gerekirse İstanbul’da Hasköy’e Tuzla’ya çeşitli yerlere gurbete gelen halkımız köylülerimiz nasıl uyum sağlamışlardır. Kültürlerini yaşatabilmişler mi?

AA- Sende geldin burada seyrettin düğün vardı. Biz nerede yaşadığımızın farkındayız ve oraya iyi uyum sağlarız. Yeri gelir köylü yeri gelir şehirli oluruz. Çünkü bilinçli insanlarız. Köylü milletin efendisidir. Kültürümüzden kesinlikle taviz vermeyiz. Bir Şebinkarahisarlı namusuyla şerefîyle nereye giderse gitsin Şebinkarahisarlıları temsil eder. Bizden birçok ünlü kişi çıkmış ve vatana faydalı

insanlar olmuşlardır. Örnek vermek gerekirse Aziz Nesin, Rahşan Ecevit, Ara Güler gibi insanlar. Bunlar daha ne anlatayım size Çukurova Üniversitesi Rektörü var mesela bizim memlekettendir. Saymayla bitmez bunlar hem kültürümüzü yansıtmışlardır şehirlerde hem de uyum sağlamışlardır. Bizim insanımız başarılı elhamdülillah.

CÇ- Evet bizim insanımız azimli, çalışkan ve okuma oranı yüksek bir toplum diyorsunuz?

AA- Evet kesinlikle söylediğiniz gibi size kendimden bir örnek vermek istiyorum. Ben tek başıma çalışıyorum hanımım çalışmıyor. Çocuklarımı okutmak için elimden geleni yapıyorum. Dışından tırnağımdan arttırıyorum. Bir oğlum var aynı senin gibi oda Kırıkkale Üniversitesinde okuyordu yeni bitirdi geldi. Kızım var Anadolu Lisesine girdi Allah nasip ederse alınının akıyla bitirecek. Bakın Ahmet Bey’de öyle biri Sakarya Üniversitesini bitirdi diğer çocuğu Yıldız Teknik Üniversitesinde okutuyor. Okutuyoruz yani senin baban sizi okutmadı mı sizi zorlamadı? Siz nerde okuyorsunuz?

CÇ- Ben Beykent Üniversitesinde yüksek lisans yapıyorum, kardeşimde Mimarsinan Üniversitesinde okuyor.

AA- Siz İstanbul’da okumuşsunuz. Biz zorlandık Kırıkkale’de okuttuk dört arkadaş ev tuttuk çocuklara dünyanın parasını ödedik okuyacaklar diye.

CÇ- Burada İstanbul’da bütün köylerin dernekleri var mı? Yoksa birleşik mi dernekler.

AA- Var Şebinkarahisar’ın toplamda 65 tane köyü mevcut bunların 63 tanede derneği mevcuttur. Sadece iki tane köyümüz mahalle olarak Şebinkarahisar’a bağlandığı için dernekleri yoktur. Vakfımız var Şebinkarahisarlılar Vakfi, Şebinkarahisarlılar İşadamları Derneği, Şebinkarahisar Ufuk spor Kulübü var.

CC- Şebinkarahisar’da mı yoksa İstanbul’dalar mı? Tam olarak nerede bu kuruluşlar?

AA- İstanbul’da hepsi Şişli bölgesinde Şebinkarahisarlılar İşadamları Derneği, Şebinkarahisarlılar Yardımlaşma Derneği var, Beşiktaş Levent’te ise Şebinkarahisarlılar Vakfı var. Bu vakfımız aynı zamanda Ankara, İzmir ve Bursa illerinde de mevcuttur. Tabi bütün köy derneklerimiz bunlara bağlıdır.

AC- Bunların yanında bir büyük derneğimizde Gebze’de mevcuttur.

CC- İlçe derneklerinin yanında köy derneklerimizde şube açıyorlar mı?

AA- Var olmaz mı tamamının da şubeleri var.

CC- Yani bizim mesela Toplukonak Köyü Derneği var mıdır?

AA- Var tabi olmalı da zaten. Mesela bizim iletişimimizden bahsedelim. Gurbette kültür dedin ya işte düğün olduğu zaman teknolojiyi kullanıyoruz. Bir mesaj atıyorsun üyelerimize yayılıyor. Mesela baban “Kazım Çetinkaya’nın oğlunun düğünü var herkes davetlidir.” diye mesaj çekiyoruz. Veya cenazemiz var keza öyle iletişime geçebiliyoruz. Kurban bayramı zamanı eğer köylülerimiz satmak için kurbanlık getirdiyse kısa mesaj atıyoruz tüm köylülerimize kurbanlıklarınızı hemşerilerimizden satın alınız diye. Örneğin elma, armut köyden getirildiği zaman Okmeydanı’nda Şebinkarahisar derneğinin önünde satılacaktır diye duyuru yapıyoruz.

CC- Bu mesela bu kısa mesaj sistemi merkez Şebinkarahisar’ın mı yoksa köyün mü sistemi?

AA- Köy derneğimizin sistemi bu fakat merkez derneklerinde de mevcut bu kısa mesaj sistemi. Diyelim merkezden önemli birisinin yakını vefat etti tüm köy dernek başkanlarına mesaj gidiyor.

CÇ- Siz Toplukonak köyü derneği olarak önemli bir karar aldığımızda bununda tüm hemşerilere ulaşmasını isterseniz nasıl yapıyorsunuz bunu?

AA- Hemen merkez derneği başkanımız avukatı arıyoruz. Önemli kararımız ne ise kendisinden rica ediyoruz. Oda sistemden tüm köy derneği başkanlarına ve onlarında sisteminden tüm köylülere kısa mesaj şeklinde iletiliyor.

CÇ- Peki bunun kararını nasıl veriyorsunuz. Mesela bizim köyümüzden önemli bir şahsiyetin cenazesi oldu. Hangi köylere ulaşılması ya da genele yayılması konusunda nasıl davranıyorsunuz?

AA- Yok yani genelde kendi köyümüze haber veriyoruz. Çok önemli bir durumda belki genele yayılıyor. Mesela ben dört yıl Şebinkarahisarlılar Yardımlaşma Derneğinde yönetim kurulu üyeliği yaptığım için benim ağabeyim vefat ettiği zaman bütün herkese mesaj çektiler. Dolayısıyla vefalı bir durum oluyor. Müsait olan geliyor böyle zamanlarda. Mesela gurbete cenaze götüreceksen arabanın yanına gelip yolculamaya taziyemizi acımızı paylaşıyorlar.

CÇ- Benim proje konum bu konular olduğu için birçok kültürel ve yaşamsal olayı fotoğraf çekiyorum. Mesela Necati amcamın eşi yengem Aliye Çetinkaya vefat ettiğinde cenazedeydim ve onlarca yüzlerce insan vardı diyebilirim.

AA- Tanımıyordun değil mi çoğu insanı?

CÇ- Evet çünkü sırf bizim köyden değil başka köylerden de insanlar vardı. Hasköy çevresinde birçok Şebinkarahisarlı var ki dedim nasıl bir sistem var böyle bir gün içerisinde bu kadar hızlı yayılıyor herkese. Müthiş bir ağ var İstanbul'da Şebinkarahisarlılar arasında köylüler arasında birbirleriyle bir şekilde sistemi oturtturmuşlardır.

AA- Mesela biz kendi köylerimizden üyelerimizden köy derneklerimiz var birde Şebinkarahisarlılar Yardımlaşma Derneği var bunun altında çalışıyoruz. Kendi köylülerimizin ramazanlarda olabilir fakirlik olduğu zamanlarda olabilir ya da kömür yardımı olacağı zaman yani derneklerimizin bir amacında sosyal yardımlaşmadır.

AC- Burada amaç fakiri kaldırmak ona yardımcı olmaktır. Hemşerilerimiz bizim canımız kanımızdır.

AA- Gerek erzak yardımı yapıyoruz gerekirse kömür yardımı yapıyoruz. Şebinkarahisarlılar Yardımlaşma Derneğimiz bu sene mesela 156 kişiye öğrenci bursu verdi. Yani yan gelip yatmıyoruz. Allahın izniyle çalışıyoruz.

ÇÇ- Yani İstanbul'da oturan Şebinkarahisarlı fakir öğrenciler öyle mi?

AA- Evet kesinlikle seçilen fakir ailelerin çocukları oluyor.

ÇÇ- Demek ki gurbette bizim halkımız birbirine sahip çıkıyor ölüsü olduğu zaman düğünü olduğu zaman hep birlikteler. Peki, köydeki değil de şehirde piknikler toplantılar bayramlaşmalar nasıl oluyor?

AA- Şimdi Şebinkarahisar'ın köy dernekleri kendi aralarında yapıyorlar bayramlaşmayı birde Şebinkarahisarlılar Yardımlaşma Derneğinin merkezinde Şişli'de yapıyor. Mesela "Bayramın 3. günü bayramlaşma olacaktık bütün hemşerilerimiz davetlidir." diye mesajlar çekiliyor.

ÇÇ- Yönetim Kurulu mu gidiyor genelde bayramlaşmalara?

AA- İsteyen herkes gidiyor bayramlaşmaya.

AC- Birde pikniklerimiz ya da ramazanda iftarlarımız oluyor. Bunlar köy dernekleri kendi içinde ayrı organize ediyor merkez derneğimiz ayrı organize ediyor. Mesela

haber veriyorlar biz Hasbahçe'yi tuttuk buyurun herkes gelsin diyorlar. Herkese tüm köy derneklerine ulaşıyor.

AA- Birde çok büyük şölenler yapılıyor statlarda. Önemli hatırı sayılır sanatçılar getirtiliyor Şebinkarahisarlıların birliğini beraberliğini korumak için kültürümüzü unutmamak ve yaymak için.

AC- Geçen sene ülkemizin önemli sanatçılarından Kıraç memleketimizde düzenlenen ceviz festivaline götürüldü. Hatta bir önceki senede Sibel Can çıkartılmıştı. Hatta yanlış hatırlamıyorsam Giresun – Alucra festivaline İbrahim Tatlıses götürülmüştü.

CÇ- Tabi bu bahsettiğiniz memleket festivalleri ve önemli sanatçıların sahneye çıkartılması yazın insanları memleketlerine çekmek için yapılıyor. Yoksa bu şekilde ne iç göçü azaltabilirsiniz ne de insanları geri getirtebilirsiniz. Burada ki pikniklerde insanlarımız bir araya geliyorlar ya da yemeklerde, iftarlarda bu şekilde memleketinden insanlar görmüş oluyorsun dilini kültürü alışkanlıklarını hatırlıyorsun unutmuyorsun.

AC- Özellikle merkez derneğimizin düzenlediği organizasyonlarda mesela katmer tezgahı kuruluyor sizde dayanamayıp yiyorsunuz. Hem kültürünüzü hatırlamış olup hem de derneğe katkıda bulunmuş oluyorsunuz.

CÇ- Daha öncede bahsettiğiniz gibi Şebinkarahisar insanı okumuş, mesleğini eline almış yani göç ettiklerinde bizim insanımız pek zorluk çekmemiş başarısız olup memleketine dönen çok az insanımız vardır.

AA- Hiç yok desek yalan olmaz. Belki şu şekilde bir dönüş oldu diyebiliriz ilk göç edenler artık emekliliğini kazandılar. Bu insanlar köye eski evlerine ya da yeni modern evler yaparak gurbete bir son verdiler. Köyümüze sahip çıkıyoruz yani bundan yana sıkıntımız yoktur. Varsa da erken geri dönüşler onlar sadece anne

babası yaşlı yardıma muhtaç olanlar belki yapmışlardır. O da çok az çünkü çoğumuz büyüklerimizi bile şehre getirdik bir şekilde.

CÇ- Yani uyum sağlayamadığı için dönen çok az insanımız var diyebiliriz. Çünkü burada İstanbul'da özellikle çok insanımız var bu şekilde kalacak yerde bulmuş bir şekilde. Peki, iş kolay bulabilmişler mi?

AA- Yani biz dernekler aracılığıyla mesela diyoruz ki “Kazım Çetinkaya'nın oğlu işsizdir. Mesleği kaynakçılık ya da öğretmen vs. işinden anlar.” Hemen örümcek ağı gibi haberleşiyoruz ve müsait olan bir yere ivedilikle yerleştiriyoruz. İşsizlik sıkıntısı bizim köyümüz ahalisinde olmaz olmadı da yani şu an bizim köyümüzden işsiz adam yoktur.

CÇ- Peki bir genelleme yapmak gerekirse bizim köylümüzün ya da Şebinkarahisarlı gurbetçilerin ağırlıklı bir meslek tercihi veya yönelimi var mıdır?

AC- Genelde baban gibi Demir-Çekmeye gitmişler. Ben tekstilciyim.

CÇ- Evet amcamla babam demir çelik sanayinde çalışmışlar. Ama onlarda aldıkları kaynakçılık eğitimiyle alakalı olarak o fabrikalara gitmişler. Şebinkarahisar merkezde olan sanat okulunun babamın nesline etkisi büyük olmuş.

AA- O zaman şöyle bir sıralama yapabilirim, 1. soğuk demir, 2. tekstil, 3. inşaat sektörü diyebiliriz.

CÇ- Mesela neden tekstil? İlk Şebinkarahisar'dan gelenler ya da bizim köyden ilk gelenler bu işle uğraştığı için tercih sebebimiz olmuş o mesleklere yönelim olmuş?

AA- Tabi Şimdi genelden bahsederseniz başka meslek grupları devreye giriyor. Herkes bilir ki İstanbul'da ki nerdeyse tüm galericiler Őebinkarahisarlıdır. Özellikle Esenler Oto Center'ın tamamı diyebiliriz. Ama birçok meslek grubunda varız, soğuk demir fabrikalarında, tekstil fabrikalarında ya da memur ve öğretmenimizde çoktur. Mesela senin yaş grubunda okumayan çocuğumuz yok. Bizim kendi köyümüzde ben bizzat kendim saydım 11 tane üniversite mezunu vardı. Babanlar zamanı üniversite mezunu azdı fakat sonraları sayı çok fazla artış göstermiş. Örneğin senin baban Kazım Çetinkaya 55 yaşında sen yirmili yaşındasın yeni kuşak olarak okuyarak geliyorsunuz. Sonuç olarak şöyle bir cümleyle bitirmeliyim; biz Şebinkarahisarlı yâda Toplukonak köylüleri olarak gurbette hiç zorlanmadan uyum sağlayabilmişiz hem de kültürümüzü hiç kaybetmeden ve yeni nesillerde yüksek okuma oranına sahip olarak birer İstanbullu gibi hayatın içine karışmışlardır.

Fotoğraf 2. Ali Rıza Çetinkaya

Toplukonak Köyü Muhtarı

Ekol Düğün Salonu.....04.09.2016

1. Katılımcı: Ali Rıza Çetinkaya (Toplukonak Köyü / Şebinkarahisar / Giresun)

- Ali Rıza Çetinkaya evli ve üç çocuk babasıdır. 1963 yılında Şebinkarahisar – Giresun’da doğmuştur. Beş yıldır Toplukonak Köyü’nün muhtarlığı yapmakta ve babalarından öğrendiği çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşmaktadır.

2.Katılımcı: Şerif Çetinkaya (Toplukonak Köyü / Şebinkarahisar / Giresun)

- Şerif Çetinkaya evli ve bir çocuk babasıdır. 1978 Şebinkarahisar- Giresun doğumludur. Babası ve amcası gibi 1980 yılında İstanbul’a göç etmiş burada tüm

ailesinde olduğu gibi Demir-Çelik Sektöründe çalışarak Beylikdüzü semtinde ikamet etmektedir.

CÇ- Ali Rıza Bey sizi tanıyabilir miyiz?

ARÇ- Ben Ali Rıza Çetinkaya 1963 Doğumluyum. Babam Malik Çetinkaya annem Meryem Çetinkaya'dır. İkisi de vefat etmiştir. Şebinkarahisar'ın Toplukonak Köyü'nde ikamet etmekteyim. Aynı zamanda köyün muhtarlığını yapmaktayım. İki oğlum bir kızım toplam üç çocuğum vardır. İkisini evlendirdim. Bir tanesi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde okumaktadır. Köyümde çiftçilikte ve hayvancılıkla uğraşmaktayım.

CÇ- Ailenizden ve sizden tarihsel sırayla ne şekilde Toplukonak köyüne yerleşmişsiniz ve bu köyde yaşadığınız nasıl olmuştur?

ARÇ- Ailemizin hikayesi dedelerimizden duyduğumuz kadarıyla 1923 yılında mübadeleyle başlamaktadır. Rahmetli Atatürk'ün sayesinde buralardaki Rumlarla Yunanistan'daki Türklerin anlaşmayla değişimi yapılmıştır. Yunanistan'ın Kayalar İlçesinden Giresun'un Şebinkarahisar'ın eski adıyla Karagevezit Köyü'ne yerleştiriliyorlar. Ailemizin talep ve ihtiyaçlarına göre yerleştirilme yapılmış, dedelerimizin talepleri doğrultusunda bu köyde karar kılınmıştır. Birkaç yıl duranlardan beğenmeyenler olmuş ve Türkiye'nin başka bölge ve şehirlerine tekrar göç etmişlerdir. Çetinkaya Ailesi'nden ve diğerlerinden Manisa, Tekirdağ, Kandıra, İzmir – Buca, İstanbul – Hasköy, Kocaeli – Gebze gibi yerlere göç etmişlerdir.

CÇ- Bu göçü dedeleriniz mi yapmışlar?

ARÇ- Köyden şehre göç deneyimini ilk dedemiz yaşamış 1947 yılında İstanbul'a gelmiş fakat iki sene sonra sıla hasretinden köyüne geri dönüş yapmıştır. Yalnızlık dönüş sebebi için büyük faktör olmuştur.

CÇ- Bir ikinci katılımcımızı tanıyalım. Kendinizden biraz bahseder misiniz?

ŞÇ- Ben Şerif Çetinkaya 1978 Giresun – Şebinkarahisar – Toplukonak Köyü doğumluyum. Babam Hüseyin Çetinkaya’dır. İki yaşında İstanbul’a getirilmişim. Amcamların yanında büyümüşüm. Oradaki geçim sıkıntısından dolayı daha iyi bir hayat sürebilmem için buraya gelmişim. Ve hayat mücadelemizi burada sürdürmekteyim. Ailemizin çoğunluğu Hasköy’de ikamet etmektedir. Fakat daha sonra önce Alibeyköy daha sonra da ben evlendikten sonra da Beylikdüzü’ne taşındım.

CÇ- Mesleki açıdan incelediğimizde büyüklerinizin Selanik’ten Giresun’a oradan da İstanbul’a olan göçe etkisi nasıl olmuştur?

ARC- Dedem Necip Çetinkaya 17 yaşında Giresun’a gelmiştir. Tek mesleği rençperliktir. Fakat geldiğinde bunun yanında köylerinin iki sene üst üste muhtarlığını yapmıştır. Hayvancılık ve Tarım ile uğraşmıştır. 1970’li yıllarda Tütün ekiciliği de yapmıştır. Biz de bunu devam ettirdik. 2000’li yıllara kadar tütün ekmeye devam ettik. Sanayi ürünleri ön plana çıkınca hayvancılık ve çiftçilik geri planda kaldı ve gelir azalmıştır. Babam Malik Çetinkaya’nın 7 çocuğu olmuştur. Ve zamanla topraklar bu nüfusu kaldırmamıştır. Bu sayede tüm kardeşlerim göç etmeye başlamış benim dışımda kalanlar büyükşehirlere göç etmişlerdir. İki abim de öğretmen olup diğerleri işçi olarak yaşamlarını sürdürmek için gitmişlerdir Ayrıca amcam ve çocuklarıyla birlikte toplam 120 dönüm arazimiz vardır. Toplam 16 aileye geçinmek için yetersiz kalmış çoğu göç etmiştir.

ŞÇ- Toprakların da yeteri kadar verimli olmayışıdır. Genellikle arpa ve buğday ekilmektedir. Çok büyük bir getirisi olmayan bu mahsuller ile ancak kendi geçimini sağlayabilmektesin. Son zamanlarda bildiğim kadarıyla fasulye, mercimek ve nohut ekmeye başlamışlar. Onun haricinde kırsal bir kesim olduğu için diğer mahsuller çok verimli değildir. Bu bölgelerde özellikle ceviz ve fındıkta yetişmektedir.

ARÇ- Ceviz özellikle kısa vadede getirisi olmayan tam mahsul alabilmek için 12-13 sene beklemeniz gereken bir tarım ürünüdür.

CÇ- Aslında tarihsel inceleme yaptığımızda Şebinkarahisar çok eski bir vilayettir. Bu zamana kadar neden gelişmemiştir?

ARÇ- Tarihi kültürünü kullanamamıştır. Fatih Sultan Mehmed bile otağını buraya kurmuştur. Tarihi İpek Yolu üzerinde olup önemli bir konumda olmasına rağmen ulaşımın zor olması sebebiyle gelişmemiştir. Alternatif geçim kaynağı da üretilenmiş, ulaşım sıkıntılı, hizmet ulaştırılmamış bu sebeple gençler göç etmek istemişlerdir. Arazimiz sarp ve yüksek bir şehirmiştir ve köylerimiz genişleyememiş nüfus arttıkça arazi yetersiz kalmıştır.

ŞÇ- İlçemizin ileri gelenleri ve devlet büyükleri üniversite yapmak dışında önemli bir yatırım yapmamıştır. Verilen teşviklere rağmen fabrikalar yapılmadığı için ilçemiz ve köylerimiz gelişmemiş ve kalkınmamıştır.

CÇ- Sayın Ali Rıza Çetinkaya sizin bile çocuklarınız göç etmeye başlamıştır. Bunu nasıl önleyebiliriz? Geri dönüşü nasıl sağlayabiliriz?

ARÇ- Çok zor ancak emekli olunca memlekete dönüş olabilir. Yazları nüfusumuz artmaktadır. Geçim sağlamak için; ne kadar kültürlerini özleseler de ne kadar sıla hasreti çekseler de köylerine artık kimse dönmez. Biz de kültürümüzü kaybetmemek ve özlem gidermek için dernekler aracılığıyla İstanbul'da ya da köyde yaz şenlikleriyle bir araya gelerek hasret gidermekteyiz. Köy sorunları konuşularak 'Sıla-I Rahim toplantıları yapılmaktadır. Bu sene mesela 20.si yapıldı. Yetişen gençler memleketinin ne durumda olduğunu, kimlerle akraba olduklarını öğrenmeleri için faydalı etkinlikler yapılmaktadır.

CC- Sizin çocuklarınız göç etmek için neden Kocaeli – Gebze’yi tercih etmiştir?

ARÇ- Kızımı Gebze’ye gelin verdim. Bu sebeple okuyan oğlum da yalnızlık çekmesin diye ayrıca tanıdık ve akrabaların çok oluşu sebebiyle iş bulması kolay olsun diye Gebze’ye göç etmiştir. Orada sanayi de gelişmiştir. Ayrıca ev sahibi olmak daha kolaydır. İstanbul’da ev almak 400 Bin TL iken Gebze’de 150-200 Bin TL civarındadır.

CC- Sayın Şerif Bey sizin babanızın ve dedenizin adı nedir? Biraz siz de ailenizden ve Selanik’ten gelişlerinden bahseder misiniz?

ŞÇ- Benim babamın adı Hüseyin Çetinkaya’dır. Dedem Süleyman Çetinkaya Necip Çetinkaya’nın kardeşidir. Mübadele zamanında Bir de Mustafa Ünal ile birlikte üç kişi olarak gelmişler. Babaannem Ümmü Çetinkaya çok bahsetti. Selanik’e Kayalar’dan geldiklerini ve Selanik’teki limanda 6 ay beklediklerini anlatır. Yunan hükümeti parası olanlara öncelik vermiş ve istedikleri yerlere göç etmesini sağlamışlar. Bizimkiler ise çiftçi olduğundan paraları yokmuş ama sorulduğunda sulak ve dağlık arazi talep etmişler. Dağıtım sonrası ise Giresun – Şebinkarahisar’da karar kılınmıştır. Geldiklerinde kişi başı 10 dönüm, aile başı ise birer büyük baş hayvan verilmiştir. Ev olarak ise giden Rumların evlerine dağıtılmışlar. Ümmü, Necip ve Hüseyin Çetinkaya birer tane eve yerleştirilmiştir.

CC- Büyükleriniz geldiklerin de nasıl zorluklarla karşılaşmışlar?

ARÇ- Kayalar’da zorluk yokmuş, iklim ılımanmış. Fakat burası soğuk ve iklim serttir. Orda hayvanlar dışarıda bakılıyormuş burada kapalı ahır gerekmektedir. Orda üzüm de yetiştirilmiş fakat burada çok yetişmiyor. Burada kavak çok yetiştiği için doğan çocukların adına yetiştiğinde kesilip satılması için yaklaşık 20-30 tane kavak ekme kültürü gelişmiştir. Fakat kültür etkileşimi ve oradan taşınan kültürden bahsetmek gerekirse yemek konusunda bizimkiler üstün meziyetlere sahiplermiş. Yerlilerin pek gelişmiş bir yemek kültürü yokmuş, bizimkiler onlara bu konuda önderlik yapıp bildiklerini öğretmişlerdir.

CÇ- Röportaj için ikinize de çok teşekkür ederim.

Fotoğraf 3. Salidin Çetinkaya

Emekli öğretmen

Ekol Düğün Salonu..... 04.09.2016

- Salidin Çetinkaya 1963 yılında Toplukonak Köyü'nün bağlı olduğu Şebinkarahisar'da doğmuştur. Evli ve tek çocuk sahibidir. Emekli öğretmen olan Salidin Çetinkaya Antalya Demre'de uzun yıllardır ikamet etmektedir.

CÇ- Salidin Bey sizi tanıyabilir miyiz?

SÇ- Ben Salidin Çetinkaya 1963 Doğumluyum. Toplukonak Köyü'nün bağlı olduğu Şebinkarahisar'da dünyaya geldim. Evli ve tek çocuk sahibiyim. Emekli öğretmenim ve Antalya Demre'de yaşamaktayım. Annem Meryem, babam Malik Çetinkaya'dır.

CÇ- Sizlerin hatırladığı büyüklerinizden duyduğunuz kadar ailenizin Giresun'a göç hikayesi nasıl olmuştur? Çünkü Çetinkaya Ailesi tezimizin örnek ailesidir.

SÇ- Ben iki dedemle de konuştum. Öğretmen olduğum zaman bu konu hakkında biraz araştırma yaptım. Ailem Lozan Mübadelesi sonucu Selanik – Kayalar ilçesinin Koçana Köyü'nden deniz yoluyla Giresun – Şebinkarahisar'ın Toplukonak Köyü'ne getirilmişlerdir. Selanik limanında parası olanlar Ege kıyılarına getiriliyorlar, bizimkiler ise parasız olduğu için Karadeniz bölgesine getirilmişlerdir. Koçana'da Karaman Türklerinden olduğu için keçi yetiştiriciliği yapmaktadırlar. Bu yüzden de dağlık bölgeye itiraz etmemişler. Dedemler ufak olduğundan amcaları karar veriyor. Şebinkarahisar yüksek ve ormanlık arazi olduğu için Koçana'da yaptıkları gibi orada da hayvan yetiştiriciliği yapabilecekleri için kabul etmişler. Bizimkilerin yerleştiği eski adıyla Karagevezit Köyü'nün bu mahallesine Koçana denmiştir. Oradan geldikleri isimleri burada da yaşatmaya çalışmışlardır. Yan köyümüzün ne kadar resmi olmasa da geldikleri Katransa bölgesinin adını halk kullanmıştır. Fakat isimler tam Türkçe olmadığı için resmi kayıtlar bu şekilde değildir. Gelenek ve görenekler devam ettirilmiştir. Nasılsa Karaman'dan Selanik'e gidildiğinde kültürleri taşınmışsa Türkiye'ye geldiklerinde de bir takım gelenekler devam ettirilebilmiştir. Ben hatırlıyorum, babaannemin bazı yorgan ve yastık kılıflarında Karaman Türklerinin ve Kayı boyunun desenleriyle benzerlikler vardı. Antalya'daki Avşar Türkleriyle benzerliklerini gördüm.

CÇ- Siz kaç kardeşiniz Salidin Bey? Neden büyükşehirlere göç etmek zorunda kaldınız?

SÇ- Türkiye'nin sanayileşmesiyle alakalıdır. Köylerimizdeki araziler yetmemiştir. Biz yedi kardeşiz zamanla göç olmuş bir kişi haricinde kimse köyde kalmamıştır. Selanik'ten gelenlere kişi başı 10 dönüm arazi verilmiştir. Dedem, dedemin kardeşi ve halam geliyor. Bir de abisinin oğlu varmış yani dört kişilik yer veriliyor. Toplam 40 dönüm arazi eder. Araziler kötü ancak öküzle sürülebiliyor. Aile genişliğince araziler yetersiz kalıyor. Traktör tüm alanlara girmiyor. Eski usul kanırlarla süreceksin başka çaren yok. Patozlar 70'li yıllarda devreye giriyor. 70'li yıllardan

sonra göç başlıyor. Geçim sıkıntısıyla göç başlıyor. Almanya furyasında bizimkiler yabancı dil bilmediklerinden gitmiyorlar. İstanbul'a göçte ise sıkıntı çok olmuştur. Çoğunluğu demir-çekme fabrikalarına girmişler. Köydeki gelire göre daha fazla getirisi olan bu geçim kaynağı göçü tetiklemiştir. Gelenler, özellikle bizimkiler Hasköy ilçesine gecekondular yaparak yerleşmişlerdir. Okmeydanı'ndaki bu çarpık kentleşmede bizimkiler de rol oynamıştır. Gelenler zamanla dernekleşmeye başlamışlardır. Sonra köy dernekleri birleşerek Şebinkarahisar Derneklerini kurmuşlardır. Bizim köyümüzden İzmir'e de göç olmuştur. Bunu yapanlar özellikle mübadeleyle gelip köylerindeki arazileri diğerlerine satarak sağlamışlardır. Tekirdağ gibi çok uzak şehirlere göç eden akrabalarımız vardır. Tekirdağ'daki dayımı annemin cenazesinde 1988'de tanıyabildim.

CÇ- Sizin göç etmeniz nasıl olmuştur? Biraz bahsedebilir misiniz?

SÇ- Ben yedi kardeşin içinde şanslılardanım. Rahmetli dedem çok ileri görüşlüydü. Bana okumak istiyor musun? Diye sorunca 'evet' dedim. Öğretmenlerim vardı arkamda durdular ve Şebinkarahisar'da önce ortaokul daha sonra da devletin desteğiyle parasız-devlet yatılı okudum. Öbür türlü okutmaları çok zordu. Sonra 1972'de Türkçe öğretmeni oldum. 1978 yılında ise Demre'de hayatıma okullarda öğretmen olarak çalışarak atıldım. Hala da orda ikamet etmekteyim. Benim gurbete gitme sebebim öğretmenlik vazifesiyle olmuştur. Yoksa ben de 18-20 yaşında işçi olarak diğer kardeşlerim gibi İstanbul'a gitmek zorunda kalırdım.

CÇ- Peki siz emekli oldunuz. Köyünüze dönmeyi düşünmez misiniz?

SÇ- Ben köyüme dönmeyi düşünmüyorum. Gitsem de gidip orda yaşayamam artık. Ama emekli olunca köyüne dönmeyi düşünen çok insanımız var. İki oda bir sofa ev yapıp en azından yazları köylerine kavuşuyorlar. Bu şekilde hasretlerine son veriyorlar.

CÇ- Salidin Bey çok teşekkürler.

EK2- BELGESEL FOTOĞRAF KİTABI

ÖZGEÇMİŞ

1984 Yılı İstanbul ili Şişli ilçesi doğumluyum. İlk ve Orta Okulu Avcılar ilçesinde tamamladıktan sonra 2002 yılında Fatih Pertevniyal Anadolu Lisesi'nden mezun oldum. Üniversite eğitiminden önce sırasıyla Taksim Pera Güzel Sanatlar Eğitim Kurumu'nda sonra İtalya ve Portekiz'de çeşitli mesleki eğitim yaz programlarına katıldım. 2007 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi-Tasarım ve Basım Yayıncılık Bölümü'ne başladım. 2008 yılında mezun oldum. 2012 yılında da dikey geçiş yaptığım Eskişehir Anadolu Üniversitesi-İşletme Fakültesi'nden mezun oldum. 2013 yılında ise Beykent Üniversitesi İletişim ve Tasarım Anasanat Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladım.

2007 yılından beri de özel bir şirkette Kıdemli Grafik Tasarımcı olarak çalışmaktayım.

Cihan ÇETİNKAYA